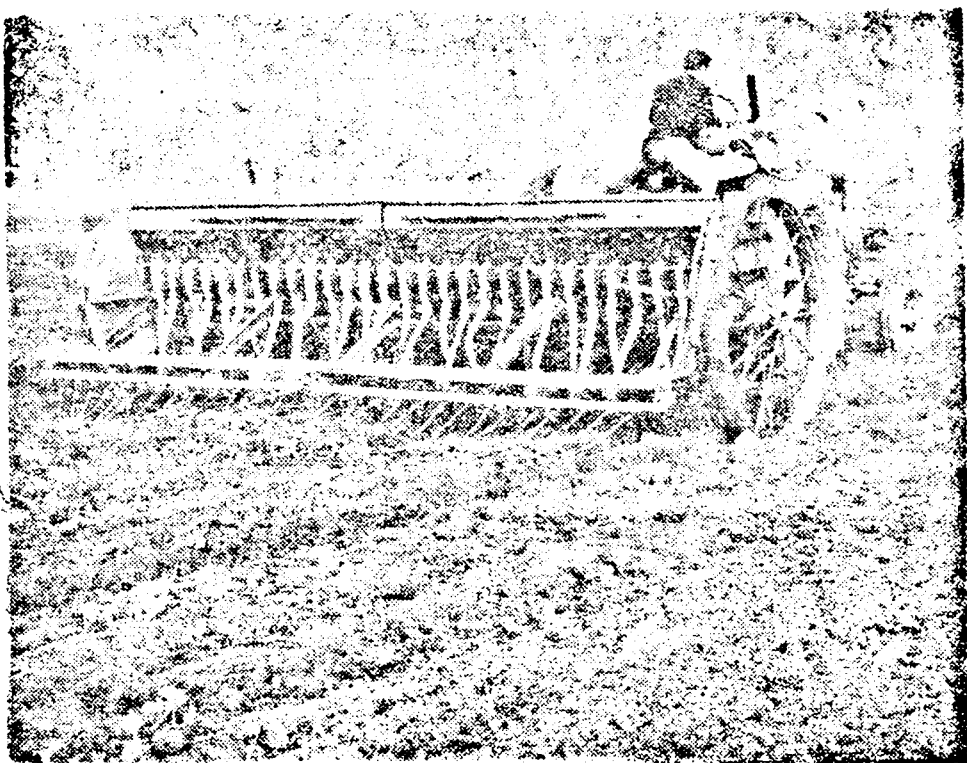

VASÁRNAP, NOVEMBER 5. ESTIG MARADÉKTALANUL BE KELL FEJEZNI A KENYÉRGABONA VETÉSÉT!

(Beszámolónk lapunk III. oldalán)

Teljében a vetés a grádiștei határban.

A UPI továbbította az amerikai és a nemzetközi sajtónak azt az interjút, amelyet Nicolae Ceaușescu elvtárs adott Henry Shapironak, a hírügynökség tudósítójának

A UPI amerikai hírügynökség továbbította az amerikai és a nemzetközi sajtó számára — interjú formájában — annak a beszélgetésnek részleteit, amelyet Nicolae Ceaușescu elvtárs, Románia Szocialista Köztársaság Államtanácsának elnöke nemrég folytatott București-ben Henry Shapironal, a hírügynökség tudósítójával.

Az interjú tárgyalja Románia gazdasági-társadalmi fejlődésének kérdéseit, annak a tevékenységnek a különböző vonatkozásait, amelyet a román nép folytat az ötéves terv határidő előtti teljesítéséért, a sokoldalúan fejlett szocialista társadalom építésének meggyorsítása, az egész ország civilizációs színvonalának és jólétének növelése érdekében.

Ugyasint részletesen ismerteti a szocialista Románia béke- és együttműködési külpolitikájának különböző kérdéseit. Ilyen összefüggésben hangsúlyozza, hogy Románia következetesen fejleszti baráti és együttműködési kapcsolatait az összes szocialista országokkal, a függetlenség útjára lépett államokkal, társadalmi rendszerre való különbség nélkül az összes országokkal, a nemzeti függetlenség és szuverénitás tiszteletben tartásának, a teljes jogegyenlőségnek, a belügyekbe való be nem avatkozásnak a kölcsönös előnyöknek az elvei alapján.

Az interjú rámutat továbbá, hogy Románia igyekszik előmozdítani a népek közötti béke és együttműködés nemzetközi lég-

körét, főként pedig igyekszik hozzájárulni ahhoz, hogy Európában új kapcsolatok, olyan kapcsolatok honosodjanak meg, amelyek szavatolják minden nemzet számára az akaratának megfelelő önálló fejlődést a teljes biztonság és béke feltételei között. Az interjú kidomborítja ezzel kapcsolatosan országunk aktív szerepét az összeurópai biztonsági és együttműködési konferencia előkészítésében és megszervezésében, hangsúlyozva, hogy hazánk elvárja a konferenciától, ünnepélyes nyilatkozatban szögezze le az erőszakról, illetve az erőszakkal való fenyegetőzésről való lemondást az államközi kapcsolatokban, jusson megegyezésre az összes európai országok gazdasági, műszaki-tudományos kulturális és más természetű együttműködésének széles körű akadálytalan fejlesztése ügyében, létesítsen állandó szervezet a rendszeres államközi kapcsolatok biztosítására és a jövőben felmerülő különböző kérdéseket megvitatni hivatott további összejövetelek előkészítésére.

Az interjú leszögezi Románia álláspontját a legfontosabb időszerű nemzetközi kérdésekben. Ezzel kapcsolatosan kidomborítja, hogy a román népnek elhatározása munkálkodni a világon napjainkban fennálló konfliktusok és feszültségek forrásainak felszámolásán a józan ész diadala és annak érdekében, hogy az összes vitás kérdéseket politikai úton, tárgyalások útján, a béke, a nemzetek közötti együttműködés és megértés szellemében rendezzék.

Sorompót a pazarlás útjába!

Pazarlás:

Ki pazarol? mi? és miért?

A kérdésekre — olvasóink segítségével — kívánnuk majd választ találni induló rovatunkban.

Hogy gazdasági életünk mai követelményeinek megfelelően mi is hozzájáruljunk annak a bizonyos sorompónak — sorompóknak — a felállításához, mely — melyek — útját állják a pazarlásnak.

Hétköznapi tevékenységünkben, sajnos, mindannyian ismerünk példákat.

A grandománia, mely a százazrekbe és milliókba kerülő építkezéseknél többre becsüli a külszínt, irodákat és gyűléstermeket, mint a tudományos-technikai forradalom által megkövetelt gépeket és berendezéseket.

Az üzemi szűklátókörűség, melynek folytán nyers- és segédanyagokat, gépeket, munkaerőt halmoznak itt-ott fölöslegesen — olyat is, mely más termelőegységeknek nélkülözhetetlen lenne a termelőfolyamat biztosításához.

Az időpazarlásra, az időre, melynek felbecsülhetetlen gazdasági értékéről általában meg szokás feledkezni.

Falusi járdák cementezésére olyan időben, amikor éppen az iskola vagy kórház építőteleréről hiányzik a cement.

A szellemi energia pazarlására, arra, hogy magas képesítésű szakembereket olykor kalifalkalatlannal vagy kis kalifalkaltságot igénylő munkára használunk.

Félórás cigarettaszünetekre, munkaidőben tartott gyűlésekre, sok ezerbe kerülő gépekre, melyeknek nem használjuk ki teljes kapacitását — a pazarlás ezer és ezer nyílt vagy burkolt formájára, mely összeegyeztethetetlen a modern gazdasági élet fogalmával.

Elméletileg persze mindezt tudjuk, csak éppen a tettek szűrkék. halványak még — a minőség ötéves tervében eljött az ideje annak, hogy ki-ki a maga munkahelyén elmondja, hogyan dolgozhatnánk jobban, gazdaságosabban, gyorsabban, hatékonyabban, hogy ezzel is hozzájáruljunk ötéves tervünk határidő előtti teljesítéséhez.

Nem szeretnénk, ha szavainkat félreértelnék: nem valamiféle kampányt kívánunk indítani — olyan folyamatos cselekvésről van szó, melyre megérett az idő, s melyre az Országos Konferencia dokumentumai figyelmeztetnek. Rovatunk szerkesztésében számítunk olvasóink — a munkások, technikusok, mérnökök, szakemberek — közreműködésére, minden olyan írásra, mely hozzájárulhat gazdasági tevékenységünk magasabb színvonalra való emeléséhez.

„Dolgozzunk havonta egy napot megtakarított fémből“

● Önként vállalták, hogy az egymillió lej értékű késztermékre előirányzott fémfogyasztást 25-30 százalékkal csökkentik ● A jó gazda a tervezés fázisában, a rajzasztalnál kezdi a takarékoskodást ● Tíz hónap alatt 30 tonna fém megtakarítás

Arad egyik élenjáró ipari egységét kerestük fel tegnap, a Bátor- és Építésvásalásokat Gyártó Vállalatot (IAMBA), hogy megtudjuk: milyen visszhangra talált itt a municipiumi pártbizottság mozgósító felhívása, mely arra ösztönzi a fém-megmunkáló egységeket dolgozóit, hogy havonta egy napot megtakarított fémből dolgozzanak. A terepen tapasztaltuk, a vállalat vezetőivel, a műszaki értelmiségiekkel és a munkásokkal folytatott beszélgetések alapján már most, cikkünk elején, leszögezhetjük: valamennyi dolgozó egységes elhatározása, hogy sorompót állítsanak mindennemű pazarlás útjába!

Már az Országos Pártkonferenciát megelőző időszakban széles körű felmérést végeztek a gyárban s így született meg az

a közös döntés, hogy az ötéves tervben az egymillió lej értékű árutermelésre előirányzott fémfogyasztást nem kevesebb, mint 25-30 százalékkal csökkentik. S a felmérések után tudományosan megalapozott akciótervet állítottak össze, mely öt „fótot” jelölt meg a gazdaságos fémfogyasztás biztosítása érdekében, és pedig: a.) A technológiai eljárások javítása, korszerűsítése; b.) a nagy sorozatban gyártott termékek újratervezése; c.) a fémek helyettesítése műanyaggal; d.) egyes hulladékok újraértékesítése; e.) gazdaságos anyagszállítási tervek elkészítése. Ezután határoztak úgy, hogy megtérítik az év elején tett felhívásukat és 1972 végéig

SZABO JANOS

(Folytatása a III. oldalon)

SPORT

A Dévai Muresul veretlenül vezet a C osztályban

A C osztályú labdarúgó-bajnokság 8. csoportjában továbbra is veretlenül vezet a Dévai Muresul együttese, mely a 11. fordulóban értékes döntetlent harcolt ki Lupényban. Az aradi csapatok közül a Vagonul áll a legjobban (9.), a Gloria és a Constructorul sereghajtó. Eredmények: Progresul — Electromotor 1:1 (1:1), Gloria — UMT 0:3 (0:2), Constructorul — Tomnatic 3:2 (1:1), Kalánj Victoria — Vagonul 3:2 (0:2), Lupényi Minerul — Dévai Muresul 2:2 (1:1), Teleki Minerul — Dettai Furnirul 2:0 (1:0), Simeriai CFR — Gyalári Minerul 1:0 (1:0). A táblázat:

Déva	11	8	3	0	22	4	19
Kalán	11	6	3	2	17	11	15
Electromotor	11	5	4	2	25	11	14
Lupény	11	5	3	3	15	11	13
UMT	11	5	2	4	19	11	12
Teleki	11	4	3	4	15	14	11
Detta	11	4	3	4	15	14	11
Tomnatic	11	5	1	5	17	26	11
Vagonul	11	4	2	5	14	13	10
Simeria	11	3	3	5	10	12	9
Progresul	11	2	5	4	10	13	9
Gyalár	11	3	1	7	10	18	7
Gloria	11	3	1	7	11	26	7
Constructorul	11	2	2	7	12	28	6

A következő forduló: Tomnatic — Lupényi Minerul, Progresul — Teleki Minerul, Simeriai CFR — Gloria, Gyalári Minerul — Constructorul, Vagonul — Dettai Furnirul, Electromotor — Kalánj Victoria, Dévai Muresul — UMT.

Ma Medgyesen játszik az UTA

Ma reggel elutazott Medgyesre az UTA labdarúgó-csapat. A textiltgyáriak Purima kiadására játszanak egy barátságos találkozót a C osztályú labdarúgó-bajnokság II. csoportjának listavezetőjével, a Gáz metánnal. A piros-fehér csapat Medgyesről már nem tér haza Aradra, egyenesen Kolozsvárra utazik, ahol vasárnap a helyi CFR-rel játszik bajnoki találkozót. A vasárnapi barátságos találkozón bokaficamot szenvedett Pozsonyi sérülése szépen javul, a bajnok is valószínűleg már ő is csatásorba állhat.

Röviden

PÁRIZS (Agerpres). A Fitt nagydíjért kiírt párizsi nemzetközi teniszversenyen Ilie Năstase 6:1, 7:6 arányban győzött a magyar Taróczy ellen és bejutott a nyolcaddöntőbe. Más eredmények: Hrbec (Csehszlovákia)—Debllicker (Franciaország) 6:7, 6:4, 6:0; Kodes (Csehszlovákia)—Godrella (Franciaország) 6:4, 5:7, 10:8; Gimeno (Spanyolország)—Baranyi (Magyarország) 6:3, 2:6, 6:4; Dominguez (Franciaország)—Pattison (Rodézia) 6:4, 7:5.

Tudományos szümpozion a fővárosban

Szerdán megkezdődött a fővárosban a Kísérleti módszerek az alkalmazott mechanikában témakörű szümpozion. A tudományos összejövetelen román és külföldi egyetemi tanárok, kutatók, szakemberek vesznek részt.

A szümpozion a fővárosi Politechnikai Intézetnek a PNUD—UNESCO program keretében indított akcióihoz tartozik. A program főként az alábbi három kutatási területet öleli fel: adatfeldolgozás, nagy feszültségű technika és a szilárd testek mecha-

nikája. Az akciók célja kiegészíteni a fővárosi Politechnikai Intézet kutatási eszközeit az említett területeken, szakembereket specializálni külföldön UNESCO-ösztöndíjjal, szervezni román szakemberek és UNESCO-szaktanárs-ként érkező külföldi szakemberek közös kutatómunkáját.

A háromnapos összejövetelen 23 értekezést olvasnak fel. Az értekezések összegezik fővárosi és külföldi anyagszilárdságtani szakemberek kutatási eredményeit. (Agerpres)

Nemcsak rólam van szó

Az ígéret mindenkit kötelez

Levelező őrhelyeink egyik vezetője, Szeicht Miklós hozta tudomásunkra a következő esetet:

Már évek óta javításra szorult édesanyjának és nagyanyjának Ceahlău utca 14. szám alatti háza. Még 1970 márciusában szerződést kötöttek a Megyei Építőipari Vállalattal, amely 1970 májusára vállalta az épület megjavítását. Ennek ellenére a munkálatok megkezdésére csak 1972. augusztusában került sor, de a vállalat dolgozói nem fejezték be a tatarozást. A munka félbeszakadt, a szobák lakhatatlanok. A ház előtt heverő építőanyag — melyet ott „felejtettek” — mindenki tulajdona.

Olvasónk és külső munkatársunk jogos panaszát továbbítottuk az illetékes vállalat vezetőségéhez. Néhány nap múlva átiratban jött a válaszuk, melyben elismerik, hogy a közbejött kényszerítő körülmények miatt (az iskolák tatarozását kellett befejezniük a tanév megkezdése előtt) valóban félbemaradt a szobán forgó ház javítása, de ez év novemberében folytatják és befejezik a munkálatokat.

Felvetődik a kérdés: Miért van szükség arra, hogy panaszosok, elégedetlenkedők rengeteg hiábavaló szaladgálás, utánajárás, idegesség után végső soron a sajtón keresztül kérésük jogos követeléseik megoldását? Hiszen 1970 márciusa — két és fél év óta — találhatott volna a vállalat alkalmas időpontot a vállalt kötelezettség teljesítésére. Arról nem is beszélve, hogy a megrendelő előlegként befizetett nem csekély összege is ott „kamatozik” idestova 30 hónapja.

Úgy véljük, a lakosság érdekében történő szolgáltatások terén még nagyon sok a javítani való, mert az utóbbi időben elszaporodtak a fent említettéhez hasonló esetek. Elsősorban az ígéret, a vállalt teljesítésére gondolunk. Mert az adott szó mindenkit kötelez. Nemcsak a Megyei Építőipari Vállalatot, hanem városunk valamennyi szolgáltatási egységét.

BRAUCH MAGDA

Javaslat

Bizonyára sokukkal megtörtént, hogy szem- és fültanúi voltunk heves párbeszédnek kereskedelmi egységeink pénztárainál.

Az esetek többségében a viták indítókai ugyanazok: milyen pénzesegységet adott a vevő, milyennek látta a pénztárosnő és, ennek függvényében, mennyi a visszajáró pénzesegység?

A napokban a Traian önkiszolgáló élelmiszerboltban voltam tanúja hasonló jelenetnek. Az elöttem álló csinos lány határozottan állította, hogy 25-öt adott, de az elárulító tizest látott és, hogy állítását bizonyítsa, kivett a kasszából egy tizest.

Ahogy ilyenkor lenni szokott, mindkettő felsorakoztatta saját érveit, sőt, tölem követelték a megoldást, azon az ürügyön, hogy nekem látnom kellett a szobán forgó bankjegyet. Sajnos, nem láttam, s így a két szimpatikus

lány közti vitát nem tudtam egyikük javára sem eldönteni.

De, hogy hasonló esetekre ne kerüljön sor, s ne legyen szükség szemtanúkra ilyen egyszerű adásvételeknél, azt javaslom, hogy a pénztárosok ne tegyék be a bankjegyet a kasszába addig, amíg nem adtak vissza. Így a vevő is szemmel tarthatja, mennyi pénzt lett le a pultra, s nem áll fenn az a lehetőség, hogy az elárulító találmányra kivessen egy bankjegyet a kasszából. Ezt az eljárást már sok üzletben alkalmazták sikeresen, nem ártana rá felfigyelni. Akkor nem történhet meg, hogy hosszú sorokba kénytelenek a vevők, s várják az igazság kiderítését.

MÉSZÁROS LÁSZLO levelező

A rovatot SIMONFI IMRE állította össze

Megjelent a Munca de partid 13. száma

A folyóirat lapjain található egy cikk, amelyet a Nagy Októbernek szenteltek. Ugyanakkor a folyóirat cikksorozatát közöl a Köztársaság kikiáltásának 25. évfordulója tiszteletére.

Az időszéri témák közül ebben a számban a következőket emeljük ki:

— minden erőt a termés beárterítésére és a vetési munkálatok gyorsítására kell összpontosítani;

— az állattenyésztés a tél „vizsgája” előtt;

— a pártoktatás és az előadásokon keresztül történő propaganda — konzultációk és tematikai tervek csoportja.

Az egész politikai munka a jelenlegi követelmények színvonalán gyűjtőcím alatt a folyóirat olyan anyagokat közöl, amelyek a maradi megnyilvánulások elleni harc, valamint a kommunista etika arca problémáit tárgyalják.

A propagandisták és a hallgatók tudni akarják című fejezet a zokkal a gazdasági-társadalmi következményekkel foglalkozik, amelyek az ötéves terv határidő előtti teljesítéséből, valamint Romániának a Köztársaság évei alatti diplomáciai és konzuláris kapcsolataiból származnak. Ugyanakkor közlik a Módszertani témák és A társadalomtudományi kabinetek rovatokat.

Egy másik időszéri témát Az iskolai pártszervezetek gyűjtőcím foglal magában, amely a tanulók életre nevelésével foglalkozik.

A belső pártélet megerősödése egy kerekasztal-értekezlet tárgyat képezi, amelyet a Bukaresti Munkáspárti bizottságnál rendeztek.

A folyóirat még a következő jegyzeteket tartalmazza:

— Kezdeményezések, módszerek, akciók, jegyzetek — és — Feleletek az olvasók kérdéseire.

Az aradi ICPVILF

6 Vinători utca 1. szám

versenyvizsgát rendez

november 8-án, 8 órakor a következő állások betöltésére:

— három lerakattfőnök
— három ügykezelő az eladási egységekhez
Alkalmazási feltételek a 914/1968-as MTH és a 12/1971-es Törvény értelmében.

Ezenkívül alkalmaz:

szakképesítetlen munkásokat, férfiakat és nőket a burgonya válogatásához és silózásához.

(1088)

A Brassai Építő-Szerelő Vállalat 5. számú aradi építőtelepe

alkalmaz

— B és C kategóriájú gépkocsi vezetőket
— kőműveseket
— ácsokat

Alkalmazási feltételek a 914/1968-as MTH és a 12/1971-es Törvény értelmében.

Felvilágosításokat az építőtelep UTA téri székhelyén nyújtunk.

(1084)

Egy pakli dohány

Amikor ezt a riportot írom, a reggel vásárolt pakli cigarettából már csak három darab maradt. Mire a riport végére érek — jól ismerem magam — a doboz kiürült. Hogy holnap mit szívik?... Azt nem tudom, de sokezer hozzám hasonló, e szenvedélynek hódoló halandó társam sem. Mert ugyebár az ember nem azt a cigarettát szívja, amelyiket megszokta, hanem azt, amit éppen kap... Azt mondják, hogy „álljunk át” más fajtra, olyanra, ami mindig kapható. Megpróbálták sokan, de így sem ment, mert mire megszokták, az a fajta is hiánycikk lett...

Amikor ezek a sorok nyomdafestéket látnak, ígéretük szerint nem lesz hiánycikk bizonyos fajta cigarettára... vagy már megint az. Mert... hétfőn délután a Favorit dohányáruda ajtajára egy cédulát tettek: Árut veszünk át. Az egység előtt hosszú sor dohányos. Egy-két óra, s el-

kapkodják a tételt, s már hiánycikk bizonyos fajta cigarettára.

Ellátogatunk néhány trafikba. Az Avram Iancu téri 54-es egység az elmúlt héten 29 fajta cigarettát rendelt — ebből is látszik, hogy a választék igen gazdag lehetne, ha lenne — s mindössze hét fajtát kapott. Az Eminescu utcai 57-es számú egységben hiánycikk a Național, Cabinet, Sinaia, Stadion, a füstszűrős Carpati, nem is beszélve arról, hogy szinte emberenlékezet óta nem láttak Amiralit, Diplomatot, Snagovot... Még számos dohányárudát kerestünk fel. Az egyikben megígérték, hogy a raktárban immár több mint egy hete százezer darab speciális cigarettára van. Nem kőszá hír. Értesülésünket Avram Cristina áruszakértő alátámasztotta, sőt,

azt mondta, hogy sokkal többről van szó, mint százezer darabról. De ezt azért nem adták ki, mert a megyei kereskedelmi igazgatóság nem küldte el a reparációt, hogy milyen egységek kapjanak belőle.

Az Ursului utcai lerakathál Braşoveanu Damiant kérdeztük, miért nincs Carpati? A múlt héten ugyanis egyetlen darabot sem küldtek az egységekbe.

— Igaz, nem küldtünk, mert... csak csütörtökön érkezett meg Temesvárról.

— És miért nem küldték ki csütörtökön, amikor megérkezett?

— Nem lehet! Meg vannak szabva a napok, amikor a cigarettát szétosztják: hétfő, kedd és szerda... Nem szaladgálhatunk minden tétellel külön. Máskülönben az ipari cikkeket árusító HKSZ egységei már teljesítették a tervüket...

Egy napot késett a tétel, s ezért a cigarettát a raktárban tartották. Bizonyos fajta cigarettáknál, bizonyos fajta egységek teljesítették a tervet, így azok már nemigen kapnak.

A cigarettahiány annak is tulajdonítható, hogy az év eleji megrendelés nem fedt a keresletet.

— Nem számítottunk arra, hogy egyes cigarettafajtákból többet szívnak, mint amennyit gondoltunk. A gyártó vállalatok nem akarják tételni a megrendelést — mondta Avram Cristina, az Alimentara HKSZ áruszakértője.

Igen, nem tévedés, az Alimentara áruszakértője. Mert ime egy másik fonákság. A szerződés kötést, a szétosztást az Alimentara végzi, az árusítást az ipari cikkeket forgalmazó HKSZ. Vajon nem lehetne ezen a fonákságon segíteni?

KOVACS SÁNDOR

VASÁRNAP, NOVEMBER 5. ESTIG MARADÉKTALANUL BE KELL FEJEZNI

A KENYÉRGABONA VETÉSÉT!

Traktorosok, mezőgazdasági gépesítők!
A ti szakavatott kezetekben van a jövő évi
bőséges termés sorsa!

Napok, órák választanak el bennünket a kenyérszita győzelmétől. Ezekben a döntő jelentőségű pillanatokban az egész ország szeme a traktorvezetőkre, a gépesítőkre irányul. Most sokkal inkább, mint bármikor, a korszerű felszereléseké a döntő szó a talajelőkészítési, vetési munkálatokban. Lapunk hasábjain beszámoltunk arról, hogy az utóbbi munkára alkalmas napok folyamán sokhelyütt maradéktala-

nul földbe került a tervezett vetőmag-mennyiség s mindenütt

ELŐIRÁNYZATON TULMENŐEN IS VETETTEK.

Az újradí mezőgazdaság-gépesítési átlomás körzetéhez tartozó szövetkezeteknél például 230 hektárral, a kiirtások hatás-körében 355-tel, a pécskaiakéban pedig 100 hektárral többet vetettek a tervezett

mennyiségnél. A socodort magá is teljesítette évi kenyérgabona vetési tervét. De vannak még területek, ahol bőven akad pótolnivaló. Ezek közé tartozik a terno-vai, a gyoroki, a miskei, a fenlaki és a vingai mezőgazdaság-gépesítési állomások, illetve szövetkezetközi tanácsok körzete, ahol a mostoha időjárás a legnagyobb mértékben gátolta a szántás-vetési munkálatok ütemes kibontakozását. Most azonban

megyeszerte kedvező az idő!

Ezért kell minden pillanatot felhasználni a nagy cél érdekében. A kalendárium lapjai novemberre fordultak. Túl vagyunk azon a dátumon, amikor még különbséget tehettünk nappal és éj között. Ez már a múlté! Most az éj is nappallá kell ten-

nünk, hogy behozhassuk a lemaradást és a kijelölt időpontig, november 5. estig ne csupán a vetéstervet teljesítsük, hanem azon felül is vessünk, vessünk, vessünk értékes hektárokat.

Mindenütt vegyenek példát a ságiaktól, a siriaiaktól, a szentmártoniaktól, ahol

AZ ERŐGÉPEK NAPOK ÓTA MEGSZAKÍTÁS NÉLKÜL ÜZEMELNEK.

Egyébként megyénkben 998 traktor dolgozik meghosszabbított, illetve két műszakban.

Önmagunkat kell felülmúlnunk!

Az illetékes szervek intézkedtek: azoktól a gépesítési alegységektől, ahol a feladatok valóra váltak, a még hátrányban lévő területekre irányították az erőgépeket. Munkára kész traktorok érkeztek Fenlak-ra, Zádorlakra, Majlátra, Vingára, Zimánd-ra, Vladimirescra, Mondorlakra, Zerind-re, Miskére, Feketegyarmatra és egyéb mezőgazdasági termelőszövetkezetekbe. Ezekhez a szántás-vetéssel hátralekban lévő gazdaságokhoz több mint száz traktort irányítottak a felettles szervek. A szövetkezetközi tanácsokon belüli segítségnyújtás során szintén mintegy 450 erőgép vál-

toztatott helyet. A gépesítők dolga magágyat előkészíteni, vetni. Az viszont a szövetkezetek feladata, hogy megfelelő munka- és pihenési körülményeket teremtsenek azok számára, akik segítőkészen nyújtanak munkájukban. Az előbbieket — tapasztalataink szerint — mindenütt derékasan helytállnak, ne maradjanak adósok sehol a megfelelő körülmények megteremtésével az utóbbiak sem!

Megyénkben mintegy
**13 000 HEKTÁRON KELL MEG MAG-
AGYAT ELŐKÉSZÍTENI**

kenyérgabona alá. Nem lebecsülendő terület, a feladat mégis teljesíthető. Ehhez viszont az szükséges, hogy minél nagyobb, a kapásoktól, ipari növényektől felszabadított tér álljon a gépesítők rendelkezésére. Ezzel bizony sokhelyütt adósak maradtak a szövetkezetek.

**MEGYESZERTE TÖBB MINT 8 000 BE-
VETÉSRE VÁRÓ HEKTÁRT FOGLALNAK
EL MEG AZ ÖSSZES BEERŐ TERMÉ-
NYEK.**

Innen következik a feladat

Minden erőt összpontosítani kell a földterületek felszabadítására!

Ezt a munkát úgyszólván mindenütt órák alatt kell elvégezni. A megszokottnál és nagyobb erőfeszítést kell tenni Nadabon, Vadáson, Sikulán, Ineun, Morodan, Tancon, Soborsinban, Birkisen és

más térszékben, ahol a betakarítási munkálatok lassú üteme a szántás-vetést is gátolja. Ott, ahol nincs lehetőség arra, hogy a terményt és a melléktermékeket fedél alá szállítsák, helyezték el azokat a

dűlőutak mentén. A traktorok pedig szántanak, vessenek akadálytalanul.

Soha mélysegebb igazságot nem fejezt ki a régi mondás, mint éppen most, amely szerinti

„Aki időt nyer, életet nyer!”

Ezt kell mindenütt elérni. A gabona, a kenyér csakúgy az élet forrása, mint a levegő, avagy a víz. Ez lelkesítsen munkára valamennyiünket most, a kenyérszita győzelmének küszöbén!

Sorompót a pazarlás útjába!

„Dolgozzunk havonta
egy napot
megtakarított
féméből!”

(Folytatás az I. oldalról)

nem 33, hanem 45 tonna fémeket takarítanak meg!

— Az eddig elért eredmény? — kérdeztük Henjio Petre mérnöktől, a vállalat igazgatójától. A válasz így hangzott:

— Tíz hónap alatt 30 tonna fémeket takarított meg munkaközösségünk. „Adósak” vagyunk még — évi vállalásunkkal szemben — 15 tonnával. De az akcióterv célkitűzéseinek gyakorlatba ültetése most, az utolsó két hónapban „érik be” igazán, s bátran állíthatom: nemcsak, hogy teljesítjük ezt az „adósságot”, hanem év végéig a megtett felajánlást is túlteljesítjük.

Nicolin Ștefan mérnök, főtechnológus így nyilatkozott a fém-takarékosság kérdéséről:

— A jó gazda a tervezés fázisában, a rajzasztalnál kezdi a takarékoskodást. Ezért az általam irányított tervező kollektívára hárul a legtöbb feladat. De, természetesen, szorosan együtt kell működniük a munkásokkal, a szerszámkészítőkkel és a gyártó részlegek tagjaival egyaránt. Csakis így válhatnak valóságáá elképzeléseink.

Ezek után megkértük a főtechnológust, említsen példát az akciótervben előírt célkitűzések megvalósításáról, hatékonyságáról. Nicolin elvtárs készséggel tett eleget kérésünknek.

— Újratervezünk például a bútorbiztonsági záruk két alkatrészét, a rögzített és a forgó dobozt. Régebben ezeket rudacélból készítettük, esztorgályozás útján. Az újratervezéssel ma már ezt a két alkatrészt spáterből (lágú fémötvözet), nyomás alatt, pontos méretre öntik. Egyrészt tehát több megmunkálási művelet vált feleslegessé, másrészt jelentős fém-megtakarítást értünk el. A tervezést magam vezetem, Bergesz Rudolf technikus közreműködésével. Szerénytelenség nélkül mondhatom: sikerrel gyakorlatba ültettük elképzelésünket, amit az bizonyít, hogy már eddig, csupán e két alkatrészről 4,4 tonna fémeket takarítottunk meg. De nem kisebb az érdeme ebben Klug Laurențiu szerszámlakatosnak, aki hibátlanul készítette el a megmunkáló szerszámokat.

A műszaki értelmiség és a közvetlenül a termelésben dolgozó szakemberek szoros és gyümölcsöző együttműködésének egy másik példáját is meg szeretnénk itt említeni. Arról van szó, hogy a sülyesztett biztonsági ajtózáruk gyártási technológiájának a megjavítását közösen oldotta meg Csillag Mihály, a szerszámműhely mestere, Matei Petru, a III. részleg vezetője és Ulle Lajos csapatvezető. Az említett gyártmány öntött alkatrészeit az új technológiai eljárás alapján úgy készítik, hogy a minimumra csökkent a megmunkálási felület s általában az alkatrészek önsúlya, illetve fölöslegessé váltak egyes fémformázási műveletek. Ezt az új technológiai eljárást év eleje óta alkalmazzák a vállalatban, s már eddig, csupán ezzel, 13,6 tonna fémeket takarítottak meg.

★

Befejezésül még annyit: jó úton halad tehát az IAMBA munkaközössége, valóban sorompót állítottak itt a pazarlás útjába. Ezért előlegezhetjük a bizalmat számukra: meggyőződésünk, hogy év végéig az elsők között lesznek a fém-takarékossági mozgalomban, hiszen már most — a municipiumi pártbizottság felhívásának szellemében — havonta egy napot megtakarított féméből dolgoznak.

SZÍNHÁZI BEMUTATÓK ARADON

Elhangzottak az évadkezdést jelző első gongütések. A közönség átlépte Thália csarnokának küszöbét, elfoglalta helyét a nézőterén, s részesevé vált a színpadon lejátszódó, évezredek óta ismétlődő játéknak. A cselekmény az író jellemzését, mondanivalóját közvetítő párbeszéd, a színészi alakítás összetett művészetében mai problémákra keresünk feleletet. Az újrakezdés ünnep. De színházaink céludatos művészeti programjának megvalósulását körvonalazó cselekedet is. Az új elbén az évadkezdésben, hogy színházaink társadalmi hivatásuknak, az embernevelés kötszerű, nemes eszményeinek még jobban meg akarnak felelni. A mai színház a baladás és humanizmus ügyének szócsöve. Művészetével a publikumot, annak igényeit szolgálja s a szocialista ember erkölcsi-etikai magatartásának kialakításához szándékozik hozzájárulni.

Pompás Gedeon

Síltó András irodalmunk legszebb örökségét kapta és teremtette újjá. Nagy író mert amit megragad, máris magunknak érezzük. Azt mondja el, amit hallani akarunk. Amint belekezd, észrevétlenül elragad, belekever, részesevé tesz meséjének és állásfoglalására készíti. A lélegzetet is az ő ritmusában vesszük. Nála az érzelmek hullámvérését az igazság keresésének nemes szenvedélye korbácsolja. S minél nagyobb a vihar, annál inkább hatolunk a dolgok rejtekhelyeire, ahol a fondorlat megújul. A Tékózió szerelem és elődjai, a Fecskeszárnyú szemöldök meg a Szeretem ne siess! még a vigjáték felhőtlen örömeiben sütkérezik. Az író a Pompás Gedeon tragikomédiájában már mélyebbre ás, s groteszk görbétükreben mutatja be az eltorzult, a Hivatalból megrészegült Férfit. Gedeon önismerete hamis. De ez még megbocsátható. Az már nem, hogy visszaél hatalmával, s embereket hurcoltat meg. Amilyen rossz „nagyembernek”, olyan csapnivaló szüvegeti bolttvezetőknek is. Még álmában sem tud megfélelni égi hivatásának. A szatíra sodróerejű cselekményben, kitűnő poentirozással, érdekesen egyénített jellemekben leleplező és érdekes is. Az ötvenes évek végén, a hatvanas évek elején mutatták be először, de mondanivalója — a megfelelő embert a megfelelő helyre! — ma is aktuális.

A Temesvári Állami Magyar Színház évadnyitó bemutatóját Tompa Miklós, a művészet érdemes mestere m. v. rendezte. Az előadás azonban még egyenletlen, feltétlenül csiszolásra, a részletek, egyes jelenetek alaposabb kidolgozására, a ritmus fokozására szorult.

Az élmény erejével hatott Szabó Lajos vérbő, életesen megformált Pompás Gedeonja és Sinka Károly atmoszférateremtő játéka. Kulcs szerepe van Bertalan Magdának is, aki a „nagyember” letkileg megnyomorított feleségének jellemzését egyszerű eszközökkel alakítja. A darab kiváló helyzet- és jellemkomikumait érzik, s az előadás sikeréhez jól egyénített játékkal járulnak hozzá: Kőfalvy István, Szélyes Imre, Izsó Johanna, Jámó János, Szabó János és Laczó Gusztáv is. A Pompás Gedeon előadásán mutatkoztak be a közönségnek Bokor Péter és Gáspár Marietta, a társulat új színésznői. Winterfeld Sándor díszlet- és kosztümjei a darab atmoszféráját segítő kellékek.

M. I.

A darab fölött már kimondta a verdiktet az Irodalomtörténet: „Mesterházi Lajos Tizenegyedik parancsolat (1961) című drámájának konfliktus-fűzésének megva, hogy az igaz boldogságot, szerelmi házasságot — ma csak a szocialista társadalom belső törvényszerűségeivel összhangban — mindennek előtt a nő egyenjogúságának elismerése, kiküzdött elismeretése révén — lehet megvalósítani. Bár, az egyes konfliktusok kölcsönösségükben tanulságos jelentést sugallnak — egyenként nem mélyülnek el, az író pedig háttérbe szorult, majd túlságosan könnyen oldódik fel. Ezt az ítéletet nemigen lehet megfellebbezni, mert Mesterházi színműve komoly, életbe vágó kérdéseket felvető darab, de szerkezeti lazaságai, végig nem vitt gondolatai miatt részleteiben, végkicsengésében nem eléggé meggyőző, nem eléggé hiteles. Különböző vetületeiben vizsgálja a férfi és nő viszonyát, az élettársi minőség bonyolult természetrajzát, a nő helyzetét a családban és a társadalomban, hogy ismételtlen megkérdőjelezze a bevett erkölcsi normákat, a megcsontosodott előítéleteket, a látszatot valóság rangra emelő frázisokat. A fiatalok vívódó szerelmével, az elvált házastársak keserűségével, meghasonlással, a kikapós asszonyok ledértségével, a megcsókolt tehetségek cinikusságával szembeállítja a darab főszereplője, az író, az új erkölcsiségről — a rádióban nagyhangon! — hirdetett ígért egyrészt, másrészt a maga válságba jutott házasságát. A párhuzamos példázatok egész sorából vonja le a tanulságot: újabb, tökéletesebb törvényekre van szükség. Sok szálon bonyolítja a drámai cselekményt Mesterházi Lajos, de a több síkon és színen játszódó jelenetek között nem mindig tud szerves kapcsolatot, harmonikus összhangot teremteni. A tanulságok levonását nem bízza a nézőre, összegező értékelései épp ezért kioktatóan hatnak. A szerző nemegyszer esik abba a hibába, amelyet a darab író hősnének magatartásában keményen elítél: prédikál, ahelyett, hogy ábrázolna.

Az előadás rendezője, Szabó József tartásos; gördülékeny, részleteiben is jól kidolgozott produkcióban vitte színre Mesterházi Lajos szellemes színművét. A játékrítmus felfokozásával, a kulcsjelenetek élesre exponálásával valamelyest re-

tusálni tudott a darab eredendő gyengeségein. Pezsgő, minden ízében élvezetes előadást teremtett. Nem a darab, hanem a kimunkált előadás, a célszerű díszlet — Bíró Géza tervezte —, a színészek felszabadult, ötletdús játéka avatja komoly színházi élménnyé a Nagyvárad Állami Színház magyar tagozatának évadnyitó előadását.

A színészek szinte valamennyien iskolajátékot nyújtottak. Az író narrátori, játékevezetői és drámahősi szerepében Varga Vilmos gondosan felépített alakítással

A tizenegyedik parancsolat

örvendeztetett meg. Hitelesen ábrázolta az életet, egyéni sorsával, alkotásaival szembeállító személyiség vívódását, lényes utkezesését, mindennel leszámolni kész kemény magatartását. A kocsmai jelenetben, valamint a Zoltánnal való összecsapásban igazán remekel; összekötő kommentárjai, értékelő eszmefuttatásai azonban helyenként túlzottan „tanárosra” sikeredtek, a közvetlenség idejénként bizalmasodással oldódnak. De ezeket a hibákat — mint már fentebb jeleztük — nem írhatjuk teljes mértékben az egyre inkább nagyszínűsödő Varga Vilmos rovására. Lavotta Károly (Zoltán) választékos eszközökkel mintázta meg az ideálját vesztett, emberileg meghasonlott értelmiségi kihívóan cinikus alakját. Harmonikus játékaival, szép dikciójával külön ragyogást adott azoknak a jeleneteknek, amelyekben megjelent. Marikának, az ismert író kúhászait, kel-lőképpen meg nem becsült feleségének Mesterházi által halványan felvázolt alakját élettel töltötte meg a tehetséges Csiky Bolya. Kitűnő kettőst alkotott Kise Péter (Mária) és Wellmann György (Jóska); jogaikat követelve, környezetükkel, az előálló körülményekkel és egymással

viaskodva keresik a boldogság útját. Meg-leg líraisággal, érzékenység nélkül benső-ségesen oldotta meg a Mészáros lakásán játszódó jelenetet Kiss Ildikó. Köztudott, hogy a részegséget a legnehezebb hitelesen megjeleníteni a színpadon. A feleségtől elhagyott, fájdalomában az italtan feledést kereső ingázó vasmunkást, Kadácsot úgy varázsolta elének Miske László, hogy került minden külsőséges megoldást, szabványosított fogást, hullarészeg Kadácsa maga volt a megtörttség, a más kiutal nem találó kétségbeesés. Máskülönben a kocsmai epizódot tartjuk az előadás egyik legsikerültebb jelenetének. A mai falu életének jellegzetes — színészileg jól egyé-nített — alakjai gyűlnek össze, hogy az ismert író megérkezése alkalmából kiadós murit csapjanak. Az emberi típusok különböző galériája vonul el előttünk a mindenre bólogató népfront megbízottól (Földes László), a mindig spekuláló gebines pincérig (Balla Miklós). A betanult szövegeket tudátelekos körülményességgel felmondó Elnököt alakító Czékli László, „az úr asztaltól az elvtársak asztalához” telepedő jovialis Plébánost sok leleménnyel megformáló Solti Miklós, a tolatkodóan bizalmaskodó falusi Lucifert, Országnál, szellemesen egyénítő Cseke Sándor, a csapodár Karolát színesen megmintázó Cs. Tóth Kovács Ilonka meggyőzően bizonyította be újra a sokat ismételt mondat igazát: márpedig, kisszerepek nincsenek... Minden színész — s itt természetesen, a még nem említett Vándor Andrásra (Mészáros), Gábor Katalinra (Kadácsné), Borsos Barnára (Sarló) és Mogorossy Istvánra (Portás) is gondolunk — úgy játszott, mintha igaz szívvel hinne a félig idézett színházi aforizmának az igazában. Teljesítményükért a társulat valamennyi tagjának gratulálunk.

Gondolom, hogy az aradi színházkedvelő közönség számára külön öröm és igazán megelégedettségnek tekintik, hogy a Nagyvárad Állami Színház magyar tagozata a Maros menti városban nyitotta meg 1972-1973-as évadát. Minden bizonnyal ószintén örvendezne annak is, ha a két szomszédváros színházai általános gyakorlatukká tennék, hogy az évad egy-két bemutatójával Aradot tiszteljék meg.

SZEKERNYES JÁNOS

„Jó estét, jó estét Csáki bíró nénak...”

— ezekkel a szavakkal vágnak mondókájukba az aradi születésű Szentimrei Jenő „kalotaszegi ballada-játékának” hetyke vőfélyei, így kezdjük mi is hívogatónkat a november 4-i előadásra, amelyen a Temesvári Magyar Tannyelvű Liceum ötven tagú műkedvelő-együttese mutatja be az aradi Kultúrpalota nagytermében a CSAKI BÍRÓ LÁNYÁT. Nagysikerű temesvári, zombolyai és majláti előadások után érkeznek a temesvári diákműkedvelők a Maros menti városba.

Szentimrei Jenő A halálra táncoltatott lány balladája kalotaszegi változatának vázára „termésköböl és boronafából”, — vagyis a népművészet kincseinek gazdag felhasználásával — olyan drámát írt, amelybe szervesen beépülnek a falusi ember életét a bölcsőtől a koporsóig végigkísérő népszokások. Gyermekjátékkal, a Bújj, bújj zöld ág kedves dallamával kezdődik, s bíróné siratójával ér véget a megindítóan szép történet, amelynek kibontakozása elvezet a fonóba, a kalotaszegi lakodalomba, tág betekintést nyújtva a népi életbe is. A drámává szélesített, helyenként kiszínezett ballada-szövegbe a színpadi cselekmény funkcionális tartozékaként, a drámai kifejtet serkentőként illeszkednek be a gyönyörű népdalok, a komor balladák, a szilaj táncok. Feldolgozásával Szentimrei Jenő lényegében a népi „totális színházat” teremtette meg. Nagy érdeme a darabnak, hogy eredetileg is műkedvelők számára íródott. Ennek idején néhány hivatásos művész közreműködésével a kalotaszegi falvakból verbuvált „parasztzínészekkel”, a Kalotaszegi Ballada Együttessel adta elő Szentimrei Jenő. Országos turnéjuk során 1936-ban Aradot is felkeresték a Csáki bíró lányával a kalotaszegi műkedvelők. Az ösművészeti

elemeket felhasználó népi játékokról írta egyik cikkében a kitűnő közíró és néprövelő Szentimrei Jenő: „Ezekhez igazán nem rutinos színészekre, hanem HÍVÓ EMBEREKRE van szükség csupán, akikből a kiáradó belső tűz, az alakítás őszinteségének heve eruptív hatásokat tud ébresztetni, s felelteti, hogy mesterségbeli gyarlóságok miatt talán nincsenek a szerep összes hatáslehetőségei tudatosan kiaknázva.”

A temesvári műkedvelőkben valósággal lángol a hit, a lelkesedés, az odaadás. Példáadó buzgalomuk, művészetimádaturuk hevítette át eddigi előadásaik — Illyés Gyula Tüvétevek, Caragiale- és Karinthy-egyfelvonások — atmoszféráját. Az alig egy éve alakult együttes azonban Szentimrei ballada-feldolgozásának színrevitelével vált éretté, kiforrottá. A tehetséges diákszínjátékosok — Mészáros Ildikó (Bíróné), Gergelyi Vilma (Kati), Kolozsi Péter (Bíró), Király Sándor (Festő), Dósa Rozália (Kisó), Kalapáti László (Arvadi János), Horváth Tibor (Öreg Arvadi), a három vénasszonyt játszó Kollár Hajnal, Lévai Klára, Csordás Éva, a rétermett táncosok — úde játéka, a fiatalság természetes bája teszi széppé az előadást. A szereplőkből „kiáradó belső tűz” minél teljesebb felragyogtatására törekedett az előadást rendező Szekernyes Irén és a táncokat betanító Eszteró István is.

November 4-én délután 18 órakor a Kultúrpalota nagytermében, a drámai keretbe foglalt magyar népművészet sereg-szemléjét rendezik meg a Temesvári Magyar Tannyelvű Liceum lelkes műkedvelői. Érdemes lesz tapsolni nekik!

BODNAR GÁBOR

Olosz Lajos Váradon

Bensőséges hangulatú költői esten találkozott kedden Olosz Lajos a nagyvárad irodalombarátokkal. A Hoi-napok városa az őt megillető tisztelettel köszöntötte a költőt, aki a várad „nagy elődök” és „kortársak” (Tabéry és Gulácsi Irén) emlékei előtt „lélekben meghajolva” vallott saját magáról, költészetéről. Majd Bató Ida és Kakuts Agnes várad színművésznők előadásában elevenedtek meg a költő régebbi és mai „miniatűr remekei”.

Végül az irodalmi kerekasztal tagjai, Szász János és Méliusz József irodalomkritikai írásából olvastak fel szemelvényeket, még inkább emberközelbe hozva Olosz Lajos tiszta tekintetű „gladiátorarcát”.

CSANÁDI JÁNOS, a zerindi levelező ör hely vezetője

A Tóth Árpád irodalmi kör

pénteken, 1972. november 3-án, délután fél 6 órai kezdettel tartja ülését az Újszír-író Klubban (Republici út 81.). Az ülésen Kovács Géza tanár ismertet a Téka sorozatot, majd Császár István mutatja be verseit.

A tudományos népszerűsítő cikkek kedvelt fogása a szemléltető ábra. Egy kis ember, óriási cigarettával, alatta a felírás: aki naponta húsz cigarettát szív, az egy életen át... — Vagy: kis ember, háznagyságú mosdószappan, és a felírás: egy életen át ennyi meg ennyi szappant fogyasztunk.

A végső összehasonlítási alap — egy élet. Hány munkanap van harminc évben? Körülbelül kilencezer.

Sok. Nagyon sok!

Az üzemi pártbizottság irodájában beszélgetünk, egyik témáról a másikra váltunk, de Dóka Erzsébet, úgy látszik, nem veszi rossznéven az újságíró kíváncsiságát. Nyugodtan válaszol, néha a nyomaték kedvéért gesztikulál egy picit. Nagyon beszélés keze van, ügyes ujjai, szinte mindegyik külön-külön életet él. És jönnek a kérdések, egyik a másik után.

— Természetesen, van családom. Lányom, vejem, sőt, nyugdíjazásig a férjem is itt dolgozott a Tebában. — Mosolyogva fűzi hozzá: — Még az unokám is itt van. — Amikor látja meglepetésemet, hozzáfűzi: — A napközi otthonban, ő meg csak öt éves!

Az egymás mellé sorakozó szavakon visszafelé lépdellünk az időben, egészen 1942-ig. Dóka Erzsébet akkor tizenhét éves volt és Dittchen Erzsébetnek hívták. Belépett a gyárba, hogy megkeresse a kenyerét. A háborús években ez bizony nem volt könnyű. Így kezdődött annak a kilencezer munkanapnak hosszú sora, Erzsébet mindenki szerette, becsültte. A felszabadulás után, 1945-ben lépett be a pártba. Azóta a szövetség melletti munka és a politikai munka életében egybefonódott.

1950-ben a megyei pártbizottságnál találjuk, a szövönői mesterség mellé új mesterséget tanult, képzett gyors- és gépirónő lett. A titkárnői munka sem volt könnyű, de a gyárban, de mindenütt megálta a helyét. Közben férjhezment, s gondoskodott neveltígyáról. A gyártól azonban nem tud elszakadni. Csaknem hetente visszajár régi munkahelyére, hogy végül 1956-ban visszatérjen a Tebába, a szövetség mellé.

— Gyári munkára cserélte fel az íróasztalt? Muszáj volt? — kérdelem. — Dehogy, hiszen tudja, még ma sincs elég gyors- és gépirónő, hát még 1956-ban! Őszintén szólva, nem szerettem az irodai munkát. Megtanultam és csináltam is, ameddig kellett, de igazán jól csak a gyárban éreztem magam.

Néhány perccel később lent állunk a szövödében. A zaj úgy borult fölém, hogy az volt az érzésem, akár kézzel is meglatipinthatnám, a gépek ritmusát a bőrömben éreztem. Dóka Erzsébet fülléhez hajolva kérdeztem, s a szájáról igyekeztem leolvasni a feleletet.

— Tizenegy gép... fiatal lányokat tanítani... fűzőnő... ha elszakad, segít nekik.

Feladom a küzdelmet. Hiszen minden

negyedik, ötödik szót értek csak meg. O-dakúnt jóleső csend van, a szavak újra jelentést nyernek s már nem is kérdezem meg Dóka Erzsébetől, nehéz-e a munka? Minek? Láthatom magam is. De beszélgethetnénk arról, hogy nagyszerűen dolgozik, élmunkás. Zavartan legyint, ugyan! Másként nem is lehet. Ha nem dolgoznék jól, szégyellném magam ezek előtt a fiatal lányok előtt. Végül is tölem tanulják a mesterségüket. Ezzel aztán le is zárja a témát s akarva, akaratlanul másról kell beszélünk.

Dóka Erzsébet a szövöde pártalapszervezeti bürojának tagja. Bólint. — Még azt tegye hozzá, hogy az üzemi pártbizottság és a dolgozók tanácsának tagja is vagyok. Nem sok ez? — tamaskodom.

— 1945 óta megszokhattam. De nem volt könnyű, az bizonyos. Az utóbbi időben a szövödét bővítették, átalakították, négy helyen egyszerre dolgoztak az embereink. Alapszervezetünk elég nagy, hatvan kommunistából áll. Valahogy úgy kellett megszervezni a munkát, hogy az átalakítási, beruházási tevékenység ne menjen a termelés rovására. A büro ugyan öttagú volt, de időközben megfogyatkozott s nekem, mint titkárhelyettesnek, bizony elég sok dolgom akadt. Dehát, mondtam, már megszoktam a munkát. Gyermekkorom óta. És a politikai munka is — munka. Eppen úgy ideget, erőt kíván, mint a szövöde gép melletti munka.

— Mi a véleménye a fiatalokról?

— Odalenn, a gépteremben mondtam, hogy tulajdonképpen nem szövönő, hanem fűzőnő vagyok, tizenegy gépen dolgozom. Persze, a gépekhez emberek is tartoznak. Vagy inkább fordítva, az emberekhez a gépek. Fiatal lányok, akik a szakmai iskolából jöttek vagy éppen itt tanulták nálunk a mesterséget, a munkahelyen. Megérttem magam velük, túlnyomó többségük szorgalmas, becsületes. Olyan fiatal lányok ezek, akik akarnak és tudnak is dolgozni. Hallgatnak is rám. Hiszen tudják, harminc év alatt megtanultam a mesterségem. Segítek nekik, s amikor rendben futnak a gépek, oda állok egyik-másik mögé s együtt dolgozunk. Aztán nekem is van lányom, ismerem a korukbeli gyerekek problémáit. Remélem, ők is jó véleménnyel vannak rólam.

Fiatalok és idősebbek, mindenki egyaránt megbecsüli Dóka Erzsébetet. Az üzemi pártbizottságnál, az üzemi szakszervezeti bizottságnál csak dícsérő szavakat hallottam róla.

Ennek a megbecsülésnek az alapja az a harminc munkában töltött év, az a kilencezer munkanap, amelyet Dóka Erzsébet a gyárban, az emberek, a gépek között töltött. Ennek a megbecsülésnek az alapja Dóka Erzsébetnek, a kommunista munkásszónynak erkölcsi, emberi integritása, az a ragyogó képessége, hogy minden társadalmi kötelezettségét, legyen az munkahelyi vagy családi, tisztességgel, felelősségtudattal teljesíti.

TOKAY GYÖRGY

A mester meg a kisinas. Első lépések a szakma titkainak elsajátításában. (KELEN FERENC felvétele)

Gyári (gyerek) probléma

Rajzokat mutat egy apa, tízedikes kislánya rajzait. Divatkreációk, ötletesek, izlések, fantáziadúsak, minden dícséretre alkalomjuk, aki — az édesapa szavai szerint — szabad idejét efféle rajzolgatásokkal tölti. Mert a tanuláson kívül erre is jut ideje. Mert tizenhat éves és úgy érzi, ideje eldönteni, mi is lesz élete sorsa. A jövő szakmára, a hosszú életútra pedig készülni is kell valamiképpen.

Igen, de hogyan?

Jó lenne — így az apa —, ha segíthetnénk is a gyereken. Kérdően nézek rá: hogy gondolja? Hát úgy például, hogy beengednék a kislányt egyik gyárunkba, mondjuk a Készruhagyárba, megengednék neki, hogy délutánonként a tervező osztályon nézgelődjék, dolgozzék. Nem, ne gondolja, — folytatja az édesapa — hogy pénzt akarunk — van ideje, dolgozhatna hát, azért, hogy tanuljon, hogy szokja meg a gyári légkört, a gyári fegyelmet, kapjon szakmai tanácsokat, döntse el ő maga, s az élet: jól választott-e avagy másfelé kellene orientálódnia. Mert vég-eredményben erre is van még ideje a kislánynak, de már nem sokáig.

Nézegetem a rajzokat, a beszélgetés meggondolkoztat. Ime, tehát az élet, mely az iskolások termelési gyakorlatát nem felelteti fel, hanem a hétköznapi konkrét viszonylatában, a gyár és iskola viszonyát nem papírok és utasítások, fél-

megoldások, és majdnem sehogy-megoldások szempontjából vizsgálja, hanem társadalmi szükségletként, egy gyermek jövő sorsának alakulásán keresztül. Mostanában oly sok szó esik termelési gyakorlatról, hogy szinte bizarrnak, szónokinak tűnik a kérdés: a legtöbb esetben miért nem találják meg mégis gyermekeink a termelőmunka felé vezető legközvetlenebb utat? Vajon nem lenne-e helyes, ha gyáraink KISZ-szervezetei szoros kapcsolatot teremtenének (a ma még túl nagy számú) elméleti liceumok diákjaival; ha egy-egy brigád, műhely, termelési részleg nem sajnálná a fáradságot és maga közé venné azokat a gyerekeket, akik szabadidejükben a termelőmunkával kívánnak megismerkedni?

Tudom, a fentieknek megvannak a maguk intézményes formái; tudom, gyáraink hivatalosan is patronálnak egy-egy iskolát, ám azt is tudom, hogy mindebben még sok a formalitás, az üresjárat, pedig gyermekeink nevelését nem oldhatjuk meg papírokkal.

Egy iskolásgyerek gyárba kéredezkedik. Dolgozni, tanulni.

Ennél természetesebb dolgot el sem lehet képzelni.

A bürokrácia útjai azonban, úgy látszik, még mindig kiszámíthatatlanok.

K. S.

Történet Alfa Romeokról és hiszékeny Júliákról

— Ezt nem gondoltam volna. Nem hittem volna, hogy valaki így hazudjon. En álmodoztam, légvárat építettem, és egyszerre csak...

Egy szép lány mondja ezeket a szavakat, egy szép lány, aki kegyetlen megpróbáltatáson ment át. L.A. elkerülhette volna a csalódást, iskolatársnői mellett örülhetett volna a serdülőkor szépségeinek, de élete derűs díszelei közé betört valaki.

Ki volt M. C.? Egy jóképű külföldi fiatalember, aki állítólag azért jött hozzánk, hogy főiskolai végzettséget szerezzen. Elmondta, hogy még nem döntött arról, melyik egyetemre iratkozzék be, s azt is, hogy „odaát” irigylésre méltó anyagi helyzetnek örvendő. Egyelőre azonban M. C. számára a legfontosabb a nőstílus. Legálábbis ezt mondja.

És a fiatal lány elhiszi. Egyik nappal a másikra megszokítja tanulmányait és környezetének engedékeny pillantásaitól

övezve belemertül egy nem sok jót ígérő kalandba. Zajos murik követik egymást, egyre kevesebb szó esik a főiskolai tanulmányokról, s a fiatalok viszonya több mint intím.

Telnek, múlnak a napok. S bár a kapcsolat egyre melegebbé válik, a házasságról többé nem esik szó. Nem kellett sok idő ahhoz, hogy a lány és a szülő rájöjjenek: kegyetlenül rászédtek őket. A „bókező” és „tanulmánygyó” ifjú az első adódó alkalommal elhagyta az országot s azóta hírt se hallottak.

Nem állíthatnánk, hogy tipikus eset lenne a fenti történet. Mégis elég gyakran előfordul. Miért van az, hogy nemcsak fiatal lányok, de a szülők is ilyen könnyen hagyják magukat félrevezetni a gátlástalan kalandoroktól? A naivságnak, a hiszékenységnak súlyos ára van. L. A. szinte gyerekfővel ment keresztül egy nagy csalódáson. Ezt megtárgyalhatta volna magának.

Mégis, miben rejlik a hiszékenység magyarázata? Válasz helyett hadd meséljünk el egy másik igaz és szomorú történetet.

Egy külföldi turista elegáns Alfa Romeo-jával többször látogatott Aradra. Az első fiatalágán már igencsak túllépett „üriembert” hazai tájaink szépsége, s hagyományos vendégszeretete vonzotta ide. Minden alkalommal ugyanannál a becsületes családnál talált szállást. A látszat szerint az őszülő szépfüú igen rendesen viselkedett. Egész a legutolsó látogatásig. Ekkor a látogató rájött arra, hogy halálosan szerelmes házigazdájának lányába. És a lány?

Tizennégy éves. Megzavarja a csillogó-villogó Alfa Romeo, s elfelejtkezik arról, hogy a kormánykerék mellett ülő férfi az apja lehetne. A szülők kétségbeesetten tiltakoznak, de minden hiába, a leánykát már megzavarta a nagy, zajos kaland ígérete. Néhány nap nagy szerelm. Az-

tán az őszülő Rómeó nyomtalanul eltűnik.

A szerelemnek nincs köze a luxus gépkocsihoz. Erre az igazságra azonban a leányka csak később és későn jött rá.

Hadd tegyük még hozzá: mondjatok le, lányok, a romantikus búcsúcsókról és térjete szőpen vissza a félbehagyott házi feladatokhoz. Nincs az a ragyogó gépkocsi, amiért érdemes lenne bemocskolni a fiatalágotokat. Egy nap úgys megismeritek az igazi szerelmet, s ha jövődöbelitek nem Alfa Romeon érkezik, legalább a lelkében valódi szerelmet hoz, igazi boldogságot, nem pedig hazug szavakra épített légvárat. Ami pedig a turistákat illeti, ők azért jönnek hozzánk, hogy megismerjék az ország szépségeit, az emberek vendégszeretét, olyanok pedig, akikről fentebb volt szó, nem is turisták. Ezekről még beszélni sem érdemes.

M. LAIESCU őrnagy.

a Belügyminisztérium Arad Megyei Felügyelőségének munkatársa

1972. november 2.,
Csütörtök

Napkelte 6.54, napnyugta 17.04 óra-
kor. Az évből eltelt 307 nap, hátra
van még 59.

■ 1950-ben hunyt el Bernard Shaw,
angol író.

Hírek

DACIA: Egy csillag pere (s) (9.30, 11.45, 14, 16.15, 18.30, 20.45). **STUDIO:** Egy rend-
őrbiztos vallomása a köztársaság ügyé-
szének (o) (10, 12, 14, 16, 18, 20). **MURE-
ȘUL:** Láthatatlan, ismeretlen (f) (10, 12.30,
15, 17.30, 20). **IFJUSÁGI:** Az elvesztett er-
dő (r) (11, 14, 16, 18, 20). **PROGRESUL**
(Újarad): 100 dollár a seriffnek (am) (15,
17, 19). **SOLIDARITATEA** (Gáj): Napra-
forgó (sz) (17, 19). **CFR** (Grădiste): Hatalom
és igazság (r) (18).

A VIDÉKI MOZIK MÜSORA

LIPPA: Az arizonai farm (am). **INEU:**
Robin Hood (o). **CHIȘINEU CRIȘ:** Osceola
(NDK). **NAGYLAK:** Vasárnapi apa (cs).
KURTOS: Az asszony és a csavargó (am).
PANKOTA: A vonat (f). **SEBES:** Az asz-
szony és a csavargó (am). **SENTANNA:**
Adio, Chips úr! (a). **PÉCSKA:** Az utolsó
harcos (am). **SIRIA:** A 420-as törvénycikk
(i). **VINGA:** Dél csillaga (am). **BUTYIN:**
És akkor valamennyit halálra ítélték (r).

Színház

CSÜTÖRTÖKÖN, november 2-án 19.30
órakor **Act venetian** (H bérlet) (Közélel-
mezési Tröszt, Alimentara HKSZ, Ipari
cikkeket árusító HKSZ, Astoria, Megyei
Turisztikai Hivatal).

SZOMBATON, november 4-én 19.30 óra-
kor **Act venetian** (f bérlet) (Nagykórház,
Gyermekkórház, Postahivatal).

VASÁRNAP, november 5-én 15.30 óra-
kor **Melodia varșoviană**, 19.30 órakor **Act
venetian** (J bérlet) (November 7, IAMBBA,
Muresul helyiipari vállalat).

Figyelem! Kérjük a bérletlajdonoso-
kat, hogy tartsák tiszteltben a jelzett be-
tűket. Az elmaradt bérletlajdonosok ígé-
nyelhetnek helyeket a hirdetett előadások-
ra.

Televízió

9.00 Telex 9.05 Hírünk a nagyvilágban.
9.35 Egy élet egy eszméért: Dimitrie Gus-
ti (II. ismétlés). 10.00 Orosz nyelvtanfo-
lyam — 26 lecke. 10.30 Kis ezermesterek.
10.50 Teleobjektív (ismétlés). 11.10 Film-
múzeum: Della Rovere tábornok (ismétlés).
13.30 Híradó. 15.00 Kézilabda: Steaua — Bu-
curești Dinamo (A-osztályú férficsapatok).
16.15 Tévéiskola. 17.30 Magyar nyelvű
adás: Hétről hétre; Maréniy Erik jegyzetei;
Brassói emberek — tettek és számok, a
Muresul együttes énektárának műsora;
a Clujana üzem múltja és jelene; rajzfilm.
18.30 Gépkocsivezetőknek. 18.50 Irodalmi
szemle. 19.20 1001 este. 19.30 Híradó. 20.00
Constanța megye címere. 20.20 A Rádiote-
levízió szimfonikus zenekarának hangver-
senye. 20.35 Gheorghe Zamfir műsorá-
ból. 20.55 Kalandok a kőkorszakban.
21.45 Fiatalok önmagukról. 22.30 24 óra.

Időjárás

Az Aradi Meteorológiai Központ je-
lenti: ma, november 2-án általában
enyhe idő. Változó mennyiségű felhő-
zet, valószínűleg eső nélkül. Gyenge
keleti, délkeleti szél. A hőmérséklet
állandósul. A várható legalacsonyabb
éjszakai hőmérséklet 3 és 8, a legma-
gasabb nappali hőmérséklet pedig 12
és 16 fok között váltakozik.

Várható időjárás november 3-án és
4-én: az enyhe idő tovább tart. Atime-
meti felhőzet és helyi eső lehetséges.
A hőmérséklet alig változik.

Pronoexpressz

A pronoexpressz november 1-i húzása-
nak nyerőszámai:

I. 36 17 2 34 9 7

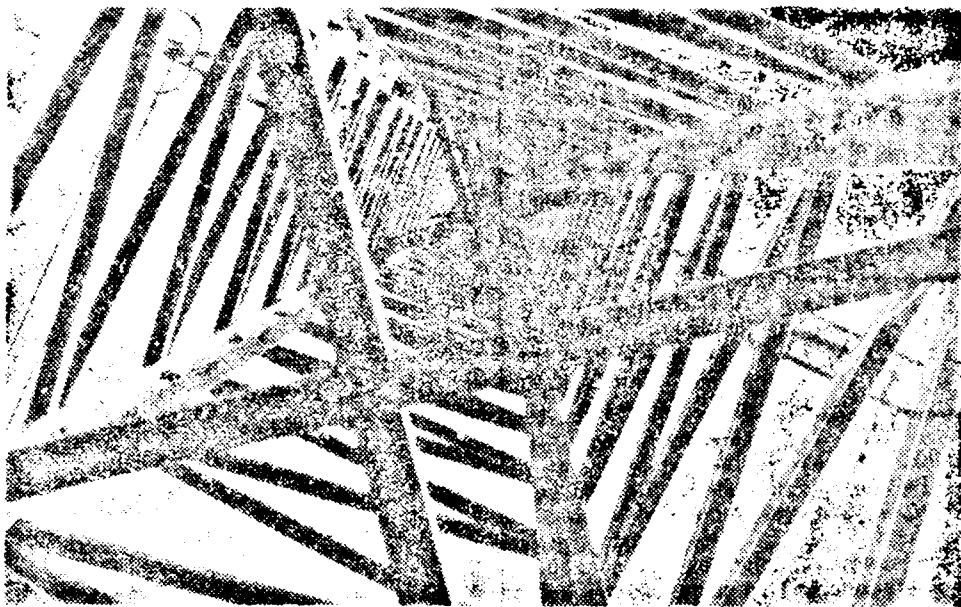
II. 42 28 4 16 22

Nyereményalap: 1 877 324 lej.

(A közölt számok tájékoztató jellegűek)

Tájékoztató

Szerkesztette
CZAKO MARGIT

Szimmetria

(JIREGHIE VIRGIL felvétele)

NOVEMBER 5-én

Rendkívüli
Pronoexpressz-sorsolás

A vasárnapi rendkívüli húzáson kor-
látlan számú Dacia 1300 és Skoda S 100-
as személygépkocsikat sorsolnak ki. Ezen-
kívül meghatározott és változó összegű
pénznyereményt, külföldi kirándulást a
Német Demokratikus Köztársaságba és O-
laszországba. Öt alkalommal húznak ki 8
számot a 45-ből. A 15 lejes sorsjegy ér-
vényes mindegyik húzásra. Szombat a
jegyvásárlás utolsó napja.

Ma kezdődik

A megyei pártkabinetben (Horea ut-
ca 7 szám, 3-as terem, földszint) ma
délután 5 órakor kezdődik **Az elektro-
nikus számítógépek és felhasználásuk a
vállalatokban** témával indított tanfo-
lyam. Előadást tart Coifan Viorel mér-
nök a Temesvári Számítógépközponttól.
Meghívják a kurzusra beiratkozott va-
lamennyi hallgatót, mérnököt, köny-
velőket és közgazdászokat.

A vetélkedő tovább tart

A megyei tűzoltóalakulat kezdeménye-
zésére nagyméretű vetélkedőt szerveztek
A ZÖLDARANY témával. Az erdészeti fel-
ügyelőség hatáskörébe tartozó körzetek
egy részében már meg is tartották a ver-
senyt. Így a Halmagiu, Beliu, Sebes, Ter-
nova, Incu, Pécska, Radna, Berzova, So-
borsin helyiségekbeli csoportok példás fel-
készülésről tettek tanúbizonyságot az Aki
tud, válaszlal vetélkedőn. A legjobbnak a
petriși 7-es, a beliu 1-es, a sebes 2-es és
a berzovai 1-es brigád bizonyult. Novem-
ber hónap folyamán a többi erdészeti kör-
zetben is sor kerül a vetélkedő megtarta-
sára. A verseny még ezzel sem zárul le,
az első helyezést nyert csoportok tovább
készülnek a tavasszal sorra kerülő megyei
seregszemlére.

Kirándulás

Történelemtanárok és az általános iskolák
IV. osztályos tanítóinak részvételével szer-
vez kirándulást a Pedagógusok Háza. Az
úticél: a dévai és a sarmizegetusai várak,
valamint a hátszegi bölényrezervátum meg-
tekintése. Indulás szombaton délelőtt a Pe-
dagógusok Házától társasgépkocsival.
Visszaérkezés vasárnap este az Otetul ro-
su, Karánsebes. Temesvár útvonalon.

Kiállítás

November 10-én nyílik meg a tanerők
festészeti kiállítása a Pedagógusok Házában.
Új alkotásokat még elfogadnak. A pályá-
munkák válogatása tart.

Könyv — postán

A könyvesboltok polcainál rövid idő a-
latt elfognak az újdonságok. Aki napon-
ta felkeresi az üzletet, még a megjelenés
időpontjában beszerezheti a legfrissebb ki-
adványokat. Sok könyvszerető embernek
azonban nem áll módjában, hogy gyak-
ran látogassa a boltot és saját maga vá-
lasszon olvasmányt. Munkahelyi elfoglalt-
ság, vidéki lakhely stb. akadályozhatja eb-
ben. A könyvhöz mégis szeretne hozzájut-
ni.

— Van-e lehetőség arra, hogy a köny-
vet rendelés alapján beszerezzék — kér-
deztük Ioja Gabrielától, a megyei papir- és
könyvelosztó központban.

— A Cartea prin postă Könyv — postán
szolgálat célja éppen az, hogy az olvasók
legszélesebb rétegeihez is eljusszon vala-
mennyi új kiadvány.

— Hogyan történik ez a gyakorlatban?

— Nagyon egyszerűen. A megrendelő
postai levelezőlapon vagy zárt levélben
megírja a kívánt kötet pontos címét, eset-
leg a kiadó nevét, és az aradi 9-es számú
könyvesbolt — Postávarut utca 7 szám —
címeze küldi el. Az üzletben igrakeznek
azonnal postázni számára a kért könyvet.

Amennyiben ez megvan úgy az igénylő
postafordultával meg is kapja. Utánvétel-
let kézbesítik a küldeményt.

— Előfordul, hogy éppen nincs raktáron
az igényelt példány. Mit tesznek ilyen e-
setben?

— A szolgálat munkatársai arra töre-
kednek, hogy más helyiségekből szerezzék
be a hiányzó könyvet. Ilyenkor persze
elhúzódhat a kézbesítés.

— Megtörténhet, hogy nem tudják tel-
jesíteni a kérést?

— A szolgálat éppen azzal a céllal jött
létre, hogy minden igényt kielégítsen.
Megrendelőink a kiadói tájékoztatók alap-
ján vagy a sajtóban megjelent hirdetések-
ből, recenziókból szerzik meg a tudást egy-
egy új műről. Ha kis példányszámban je-
lent meg a kért kötet, esetleg nem tudunk
eleget tenni a megrendelésnek. Ilyenkor
csak országos igénylés alapján utánnyo-
mással kerülhet sor az újabb példányok
beszerzésére.

★
A szolgálat aránylag rövid tevékenység-
re tekinthet vissza, kora tavasszal létesült.
A könyvbarátok figyelmébe ajánljuk!

NYITOTT SZEMMEL

Grădișten

Mint azt lapunkban hírül adtuk, az
elmúlt héten olvasó-újságíró találkozót
szerveztünk Grădișten és Găjban. A két
városnegyedben tartott találkozón hely-
színi riportjaink mellett, amelyek szer-
dai, november 1. számunkban jelentek
meg, Grădișten a Nyitott szemmel, Găj-
ban pedig a Nemcsak rólam van szó
rovatba szánt írásokat is felolvastuk. A
Nemcsak rólam van szó rovat vasárnap,
október 29-én jelent meg, a grădiștei
összeállítását itt adjuk közre.

Üres a bolt

A grădiștei piacon magántermelők árul-
ják a saját kertjükből származó fölösleget.
Azelőtt az ILF, valamint az mtsz-ek és
ámv-k bódéi is itt álltak, és ellátták friss
zöldség- és gyümölcsfelével Grădiște kül-
területének lakosságát. Ezeket sajnos már
felszámolták. Kárpótlásképpen az Avicola
vállalat építet egy bódét — igaz, hogy
nem a piacon, hanem a tömbházak közelé-
ben. A lakosság érthető örömmel fogadta
az új létesítményt. Lelkesedésüket azonban
alaposan lehűti az a körülmény, hogy a
szép, modern helyiségbe hónapok óta nem
érkezik áru, s így üresen áll a bolt.

Versenyfutás az ára

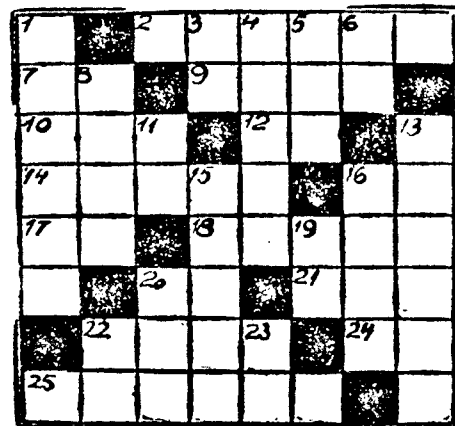
Nem lehet panaszkodni Grădiște lakosainak
a közlekedésre — véli a felületes szemlé-
lő, hiszen egymás után száguldanak végig
a peremváros forgalmas útjain az 5-ös,
16-os és 23-as autóbuszok. Az utasok
mégis elégedetlenkednek. Nem az autóbu-
szok számával, hanem a megállók újabb
elhelyezésével. Ez év tavaszán ugyanis
megváltoztatták a megálló helyét és on-
nek eredményeképpen, például, a szinte
két kilométer hosszú Budai Deleanu utcán
az addigi négy megálló helyett csupán
egyetlen egyet hagytak meg. Így az uta-
sok többsége arra kényszerül, hogy na-
ponta többször is versenyt fusson a busz-
szal és — természetesen — csak a vetél-
kedő első helyezettjei érik utól a meg-
állónál. Az öregek és betegek rendszerint
csak a következő buszra jutnak fel.

Öt perc kikapcsolódás

Kirándulásra hívjuk meg a rejtélyneve-
től az Intourist Turisztikai Hivatal szer-
vezésében. A vízszintes 2 (második koc-
kában AS), 25 a függőleges 1, 4, 8, 13
szovjet köztársaságok fővárosai.

VÍZSZINTES: 7. Hiba közepe. 9. Topp
ikerszáva. 10. Égitest. 12. A Jenisej eleje.
14. Észak-európai nép-e? 16. Két magánhang-
zó. 17. Német előjárószó. 18. Testrész —
névelővel. 20. Véd. 21. Talál. 22. Tartozik.
24. Személyes névmás.

FÜGGŐLEGES: 3. Majdnem kast. 5. Bel-
ső szerv. 6. Nitrogén és foszfor. 11. Olasz
folyó. 15. Állóvízen. 16. Lét. 19. Hamis. 20.
Állatalkás. 22. Megvejelzés. 23. Kettősbetű.

HELYES MEGFEJTÉS (október 26): ar-
gentan, burano, a bride a macramé, vert,
Caen.

— Ez a Sánta a legkegyetlenebb ember
a világon.

— Ugyan miért?

— Hogy a feleségét megbüntesse, be-
zártta egy szép ruhákkal és új kalapokkal
tele szobába, s nem tett belé tükröt.

Apróhirdetés

ELADÓ építéshez faanyag, Ilarie Chendi
utca 13, 15 óra után.

(556)

Megnyílt az SZVSZ Főtanácsának 22. ülésszaka

Szerda reggel București-ben megnyílt a Szakszervezeti Világszövetség Főtanácsának 22. ülésszaka.

Enrique Pastorino, az SZVSZ elnöke megnyitó beszédében meleg testvéri üdvözlést tolmácsolta a romániai dolgozóknak, az egész román népnek, a Romániai Szakszervezetek Általános Szövetségének. A jelenlegi ülésszakkal megindul a VIII. Szakszervezeti Világkongresszus munkálatainak előkészítése — mondotta a szónok. A Szakszervezeti Világkongresszus, a magas fórum, hovatartozásra való különbség nélkül nyitva áll az összes szakszervezetek számára. Az előkészületek során az SZVSZ a nemzetközi szakszervezeti egységre helyezi a legnagyobb súlyt. A dolgozók egységei akcióinak szükségességét a munkáosztály mind szélesebb rétegei ismerik el, s ez megmutatkozik már az egységes szakszervezetek kapcsolatainak fejlődésében és a különböző konkrét akciók megvalósításában számos országban és világviszonylatban egyaránt.

A Romániai Szakszervezetek Általános Szövetsége Központi Tanácsának nevében Mihai Dalea, a Központi Tanács elnöke szívélyesen üdvözlötte az ülésszak résztvevőit, hangsúlyozta, a romániai dolgozók megelégedéssel vették hírül, hogy az SZVSZ Főtanácsának jelenlegi ülésszaka București-ben folytatja munkálatait. Ha az ülésszakon együttes erővel, az együttműködés és a kölcsönös tisztelet szellemében áttekintjük a legutóbbi kongresszus óta világszerte bekövetkezett változásokat, kijelölhetjük az SZVSZ további feladatait is az összes dolgozók akcióegységének bővítése és megszilárdítása terén — hangoztatta a felszólaló.

Ezután felszólalt Pierre Gensous, a Szakszervezeti Világszövetség főtitkára, és bevezetőt mondott az előzőleg kiosztott iktársági jelentéshez.

A nap folyamán megkezdődött a jelentés vitája. Felszólalt számos küldött — különböző szakszervezetek vezetői és aktivistái.

Román—jugoszláv—bolgár tárgyalások

Románia és Jugoszlávia képviselői október 30 és november 1 között bolgár illetékesekkel tárgyaltak București-ben Bulgáriának a Vaskapui Hidroenergetikai és Hajózási Rendszer építési költségei fedezésében való részvételéről.

A három küldöttség megegyezett a kérdés rendezésének minden részletét illetően.

A tárgyalások a kölcsönös megértés konstruktív, baráti légkörében folytak le.

(Agerpres)

A külföldi sajtóból

(JEUNE AFRIQUE)

783 millió analfabéta

A gyarmati elnyomás időszakán túljutva, a fejlődő országok nyomban hozzálltak a tudatlanság, műveletlenség felszámolásához, ami az igazi felszabadulás egyik legfontosabb feltétele. De az UNESCO különbözőségei adatai szerint az írástudatlanok száma világviszonylatban tovább emelkedik. Számuk az 1950. évi 700 millióval szemben 1960-ban 735 millióra nőtt, 1970-ben pedig elérte a 783 milliót. A bizottság kimutatásai szerint 1970-ben Afrikában és az arab államokban csak minden negyedik 15 éves felül lakos, Ázsiában a lakosságnak csak a fele írt és olvasott.

A nevelési problémák tekintetében kivívó a különbség az ipari és a fejlődő országok között. Míg a fejletti országokban 1968-ban több mint 120 milliárd dollárt fordítottak az oktatásra, a fejlődő országokban 12 milliárdnál kevesebbet. A fejletti országok, amelyekben a világ fiatal nemzedékének körülbelül egyegyede él, tízszer többet fordítottak tehát erre a célra. A felsőoktatásra vonatkozó adatok szerint az ipari országokban két és félszer több fiatal jár egyetemre, mint a fejlődő országokban. Az ipari országokban a főiskolai hallgatók száma egy a nyolchoz, illetve húszhoz. Ugyanakkor Ázsiában csak minden 35., az arab államokban minden 45., Latin-Amerikában minden 49., Afrikában minden 90. fiatal látogat főiskolát.

A különbség a tanterv viszonylatában is kivívó. A fejlődő országokban 65 millióval több az iskolások száma, mint az ipari országokban, de a tanítók és a tanárok száma körülbelül azonos.

1961-ben Addisz Abebában, az afrikai országok nevelésügyi konferenciáján úgy határoztak, hogy legkésőbb 1980-ig minden iskoláskorú gyermeket be kell vonni az oktatásba. Öt évvel később az arab államok tripoli konferenciája azonos célkitűzéseket állapított meg. Ennek érdekében az UNESCO különbözősége javasolta az ipari és fejlődő országok szorosabb együttműködését gazdasági és kulturális téren egyaránt.

HÍRÜNK KÜLFÖLDÖN

KOPPENHAGA (Agerpres).

A dán fővárosban megnyílt az Intercool—72 nemzetközi szerszámgépi-pari vásár. Románia a Masinexport és a Tehnoimport külkereskedelmi vállalat termékeit állítja ki a vásáron.

A vásár megnyitásának napján számos üzletember és gyárpáros tekintette meg hazánk standját és elismerően nyilatkozott a román szerszámgépek műszaki színvonaláról.

Újabb incidensek Belfastban

LONDON (Agerpres).

Kedd este Belfastban újabb incidensek voltak. Egy személygépkocsiban bomba robbant, két gyermek halálát, s több mint 10 felnőtt megsebesülését okozva.

Ugyanaznap egy civilt és egy brit katonát megöltek. A több mint három éve tartó incidensek során 624 ember vesztette életét.

INNEN—ONNAN

„Éneklő kecskék” fesztiválja

Olaszországban 3000 érdeklődő vett részt a „La chevre chantante — 72” fesztiválon. A versenyt az Ity nevű kecske nyerte. Mikor gazdája nagynehezen behúzta a színpadra, ijedtében olyan „csodálatos megegyésben” tört ki, hogy az elragadtatott zsűri és a közönség azonnal neki ítélte oda a fesztivál nagydíját!

Szenzáció Texasban...

A texasi hatóságokat rendkívül aggasztja a gyilkosságok és rablások elszaporodása. Amerikai sajtóhírek szerint ugyanis Texas államban szomorú rekordot értek el: havonta 120 ezer gyilkosság és rablás történik. Eppen ezért óriási szenzációnak számít, hogy az elmúlt hetekben 72 óra leforgása alatt egyetlen gyilkosságot sem követtek el!

Ultrahanggal a szunyogok ellen

Különleges ultrahangos készüléket szerkesztettek az USA-ban szunyogok ellen. A zseblámpaelemmel működő, cigarettásdoboz nagyságú készülék az ember számára nem érzékelhető, a szunyogok számára viszont kibíratatlan ultrahang-hullámokat bocsát ki. Maláriás vidékeken igen hasznos lehet.

Erdősítési „pasztillák”

Minden fenyőmag-pasztillában műanyag-burokban, tözegbe ágyazva tíz fenyőmag található. Az elküldött fenyőmag-pasztilla vizet vesz fel, és megduzzad. A tápanyagokat tartalmazó tözegben a magvak gyorsan kihajtanak. A hajtások pedig a műanyagburok hasítékain keresztül a földbe mélyednek. Minthogy a műanyag megakadályozza a víz elpárolgását és elnyeli a napsugárzást, a hajtások épp olyan gyorsan fejlődnek, mint a melegházban. A műanyag-pasztillás erdősítés sokkal gyorsabb a hagyományos módszerekénél. A fenyőmag-pasztillát Svédországban találták fel.

8 Kozmosz—műhold

MOSZKVA (Agerpres).

November 1-én a Szovjetunióban a Kozmosz sorozathoz tartozó nyolc műholdat lőttek fel. Sorozatszámuk 528-tól 535-ig terjed. A műholdakat a TASZSZ közlése szerint egyetlen hordozó rakétával juttatták pályára. Fedélzetükön készülékeket helyeztek el a földönkívüli térség további kutatására és a szerzett tudományos adatoknak a földi állomásokhoz történő továbbítására.

Ismét a Hold eredetéről

A bolygók és a Hold eredete és fejlődése körül ismét érdekes vita bontakozott ki a montreali geológiai világkongresszuson. S. Singer amerikai professzor kifejtette, nehéz elképzelni, hogy a Föld valamikor befoghatta a Holdat, hiszen bolygónk összetételének 31 százaléka vas és nikkel, a Hold viszont csupán 6 százalékban tartalmazza ezt a két fémeket. A befogás tehát csak akkor történhetett, ha a Föld és a Hold pályája igen közel volt egymáshoz. Következésképpen, a két égitest származása azonos kell hogy legyen. Ha viszont ez fennáll, a tudósoknak a következő kérdésre kell választ találniuk: ha a két égitest hasonló eredetű, összetétele miért annyira különböző?

Meghosszabbítás... 200 évre

III. György angol király 200 évvel ezelőtti törvényt adott ki, s ebben megtiltotta a királyi család tagjainak, hogy a király vagy a koronatanács hozzájárulása nélkül házasságot kössenek. A törvényre azért volt szükség, mert a király fivére, Chamberlain herceg polgári családból származó fiatal lányt vett el. Nemrégiben a törvény elfogadásának 200. évfordulója alkalmával R. Leighton laburista képviselő kérte a rendelkezés hatálytalanságát és teljes cselekvési „szabadságot” a királyi családtagok számára. Leighton javaslatát a parlament elvetette. Heath miniszterelnök kijelentette, a törvény hatályát még 200 évre meghosszabbítják, hogy tanulmányozni lehessen alkalmazásának módját.

Új juhajt

A Mongol NK-ban több évi kutatás eredményeként új juhajtát tenyésztettek ki, amely a gyapjú minősége és hossza szempontjából vetekszik a legkiválóbb mongóliai fajtaival, a Csamara juhokkal. Az új juhajt hús kiváló, gyapja pedig tökéletesen megfelel a szőnyegszövő technológiai követelményeknek. A gyapjú megtartja fényét a késztermékben is.

Kőolajkitermelés az Északi-tengeren

A világ legvíharosabb tengerei közül is az Északi-tenger a legveszedelmesebb. Hatalmas viharaival századokon át rettegésben tartotta a tengerészeket és a halászatokat. Nem is indokolatlanul, hiszen a szél sebessége gyakran 180 kilométer óránként, a hullámok pedig a 30 métert is elérik. A veszedelmes Északi-tengert azonban hovatovább kőolajszondák népesítik be, hajók és helikopterek szállítják a különféle anyagot az úszó szondákhoz. Öt évi intenzív kutatómunka után bizonyosnak látszik, hogy a báránytalan Északi-tenger természeti kincsekben hallatlanul gazdag. Csúpan augusztusban és szeptemberben négy nagy kőolajtelep felfedezését jelentették be.

Az Északi-tenger olajkincseinek hasznosításából kétségtelenül Nagy-Britannia részesül először. „Az angol kitermelőipar legfontosabb eseménye ez azóta,

hogy a XVIII. században megkezdődött a szénbányászat” — hangoztatják a Whitehall személyiségei. Általános vélemény, hogy Nagy-Britannia, amely jelenleg az egész kőolajmennyiséget importálja, 1980-ig fedezheti szükségletét.

Külpolitikai jegyzet

nek legalább a felét, 1990-től kezdve pedig exportálhat is. Ezenkívül 1975-ig az északi-tengeri lelőhelyekből fedezheti egész földgázszükségletét. A szakemberek kiszámították, hogy a kőolaj felfedezése nyomán nyolc esztendő alatt minimálisan 1,5 milliárd dollárt takaríthat meg az ország.

A komoly hidroenergetikai potenciállal rendelkező Norvégia a jelek szerint

nem siet a területi vizein lévő kőolaj- és földgázterületek hasznosításával. „Lassan, de biztosan akarunk haladni — jelentették ki a norvég kormánykörök —, hogy a kőolajipar kifejlesztése egy kor-

szakot jelentsen, nem pedig egy epizódot az ország gazdasági életében”.

Hollandia, Dánia és Németország SZK ezzel szemben behatódóan foglalkozik a kérdéssel, de a jelek szerint ezeknek az országoknak a szektoraiban nem olyan jelentős a kőolaj-tartalék, mint az angol és a norvég körzetekben. A hollandok lázas ütemben folytatják kutatásaikat, de csak földgáz találtak, a dánok és a

nyugatnemek pedig csupán néhány fontosabb övezetet fedeztek fel.

Bárhol is végzik a kutatásokat, a tenger mindenképpen nagy nehézségeket okoz. A fúróplatformok egyenként mintegy 25 millió dollárba kerülnek, és mégsem bizonyulnak elég szilárdnak a teli viharos időjárás viszontagságai között. Már eddig is több szerencsétlenség történt, hatalmas anyagi kárt okozva.

Ezek a balesetek arra késztették a társaságokat, hogy a legnagyobb ütemben folytassák a technológiai kutatásokat. A legújabb megoldások között szerepel például betonplatformok elhelyezése a tengerfenéken. Ezeket a felszínről elektronikus úton vezérelt szivattyúrendszerrel és vízalatti vezetékekkel szerelik fel. A fokozott erőfeszítések és a magas önköltség ellenére kifejezetten eredményre számítanak. Az eddigi becslések szerint az Északi-tenger alatt legalább 12 milliárd barrel kőolaj-tartalék van — körülbelül ugyanannyi, mint a laszkában.

C. T.

E N S Z

Képviselőnk felszólalása

a NAÜ tevékenységével kapcsolatos vitában

NEW YORK — Corneliu Vlad, az Agerpres külföldi tudósítója jelenti:

Az ENSZ-központban plenuma a Nemzetközi Atomenergia-Ügyek Bizottságának tevékenységével foglalkozik. Virgil Constantinescu hazánk képviselője a vitában felszólalva hangsúlyozta, hogy az elmúlt évben az ügynökség haladást ért el fő feladatának teljesítésében — az atomenergia minden nemzet érdekében történő békés felhasználásának bátorításában és megkönnyítésében.

Küldöttünk az ügynökség további feladatairól szólva hangsúlyozta, hogy az atomenergiát is be kell kapcsolni a gyengén fejlettség felszámolásáért és a népek haladásáért, jóléteért vívott harcban. Ennek eléréséhez kivétel nélkül minden állam

számára hozzáférhetővé kell tenni a nukleáris téren elért tudományos és technológiai eredményeket.

Az atomenergia békés célú felhasználásának egyik fő feltétele az, hogy megtiltsák az atomerő felhasználását a tömegpusztító fegyverek tökéletesítéséhez.

Románia szilárd meggyőződése — mondotta —, ha az összes atomhatalmak vállalnák, hogy lemondanak az atomfegyverek más állam felhasználásáról és hogy semmilyen körülmények között nem is fenyegetőznek e fegyverekkel, jelentős haladást lehetne elérni ezeknek a fegyvereknek a teljes megtiltása és felszámolása, az atomerő kizárólag békés célú felhasználása irányában.

A politikai bizottság munkálatai

NEW YORK. — Corneliu Vlad, az Agerpres külföldi tudósítója közli:

Az ENSZ-központban politikai bizottságban különböző államok képviselői fejtették ki kormányuk álláspontját az általános és teljes leszerelés, a nukleáris leszerelés, a leszerelési világértékeltet kérdésköréről és más napirendi pontokról.

SZARKA KÁROLY magyar küldött rámutatott, hogy az összejáratott biztonsági és együttműködési konferencia, meggyőződése szerint, előmozdítja a tervezett leszerelési világértékeltet ügyét. Mint hozzáfűzte, a leszerelési ügynek haladásához számos kedvező tényező áll fenn: megkötötték a nyugat-berlini négyhatalmi egyezményt, a nyugatnémet-szovjet, illetve a nyugatnémet-lengyel szerződést, helyreállították Kína törvényes ENSZ-jogait és aláírták a SALT-Egyezményeket.

NISZIBORI japán küldött kijelentette, hogy a leszerelési tárgyalások eredményei távolról sem kielégítőek. Sajnálatossá nyilvánított arról, hogy a genfi leszerelési bizottság az idén nem ért el haladást olyan fontos kérdésekben, mint a nukleáris leszerelés, a vegyi- és baktériumfegyverek eltávolítása.

A VII. és VIII. oldalt

FRISS PANIÁN IVÁN szerkesztette

Az MTI hírgyűjteménye szerint a Magyar NK-kormány és Csád Köztársaság-kormány közötti nagykövetségi szinten diplomáciai kapcsolatot létesít.

A Biztonsági Tanács Libanon ENSZ-képviselőjének kérésére engedélyezte az izraeli-libanoni határon lévő ENSZ-megfigyelők számának 21-ről 34-re való növelését és két újabb megfigyelő állomás létesítését az említett övezetben.

A Tanjug jelenti, hogy Jugoszlavia SZSZK Szövetségi Végrehajtó Tanácsa elfogadta Mirko Tepavac szövetségi külügyminiszter lemondását. Az új miniszter kinevezéséig a teendőket Jakša Petrić helyettes külügyminiszterre bízta.

Juan María Bordaberry, Uruguay elnöke október 31-én este megalkototta az ország új kormányát. Belügyminiszterre Walter Ravennát, külügyminiszterre Juan Carlos Blancót nevezte ki, a gazdasági és pénzügyi tárcát pedig Moises Cohen vette át. Az új ipari és kereskedelmi miniszter Luis Balparda Blengio, mezőgazdasági miniszter Benito Medero.

Az előző kabinethez hasonlóan az új kormány is 11 tagból áll.

Kedden az Egyesült Nemzetek Szervezetében új tagokat választottak a Gazdasági és Szociális Tanácsba. Az új tagok három évre szóló mandátuma 1973. január 1-én kezdődik. Megválasztották Franciaországot,

Spanyolország és Hollandia küldötték Nyugat-Európa képviselőit, Brazília és Trinidad-Tobago küldötték Dél-Amerika képviselőit, Algéria, Uganda és Mali küldötték Afrika, valamint a Mongol NK küldöttét Ázsia képviselőit.

A Gazdasági és Szociális Tanács tagjai egyharmadának mandátumát minden évben megújítják.

A turisztikai ipar ugyanolyan szennyező tényező, mint a közlekedési üzemek — állapították meg a Madridban folyó ökológiai és turisztikai kongresszuson. A háztartási hulladékok hamvasztó központjainak hiánya, a turisztikai övezetek leromlása arra a következtetésre vezetett, hogy a Földközi-tengeri általános szennyeződés fenyegeti. A madridi kongresszus francia küldötte kijelentette, hogy a Földközi-tenger vizében és a tengerparton a szennyezettség és a leromlás riasztó méreteket öltött.

Jeanne Martin Gisse, Guinea ENSZ-képviselője átvette a Biztonsági Tanács november havi elnöki tisztségét. Ez az első

Megkezdődött a GATT 28. ülészaka

GENF (Agerpres).

Szerdán 80 tagállam képviselőinek jelenlétében megkezdődött az ENSZ-palotában az Általános Tarifa és Kereskedelmi Egyezmény (GATT) 28. ülészaka. A France Presse szerint az összejövetel előkészíté az 1973-ban kezdődő sokoldalú kereskedelmi

tárgyalásokat. A fő napirendi pontok közé tartozik a nemzetközi kereskedelmi kapcsolatok kérdése is. Ilyen összefüggésben megvizsgálják a széles körű tarifáris és nem tarifáris tárgyalások előkészítésének módjait. Az ülészak november 14-én ér véget.

Kínai-angol megbeszélések

PEKING (Agerpres).

Amint az Új Kína hírgyűjteménye jelenti, Csu En-laj, a Kínai NK Államtanácsának elnöke szerdán fogadta Alec Douglas Home angol külügyminisztert és követlen, nyílt megbeszélést folytatott vele.

Douglas Home ugyanazonnap egy vacsorán taglalta látogatásának eredményeit, és kijelentette, a két fél között kölcsönös tisztelet, megértés alakult ki, sokkal jobban megismerték egymás álláspontját, ami jó

kezdete a gyakorlati együttműködésnek, a további sokrétű kapcsolatok kiépítéséhez.

Csin Pin-fej külügyminiszter kijelentette, hogy a brit miniszter kínai látogatása a kínai-angol kapcsolatok kiemelt eseménye. Úgy hiszik, hogy a békés egymás mellett élés öt elve és a problémák ésszerű megragadása folytán kapcsolataink javulni fognak kormányaink és népeink érdekében.

PARIZS — Paul Diaconescu, az Agerpres tudósítója közli:

Párizsban megtartotta első ülését a Francia Kommunista Párt, a Szocialista Párt és a Baloldali Radikális-Szocialista Párt állandó összekötő bizottsága. A bizottság megbízta a három politikai alakulat parlamenti csoportját, dolgozzon ki közös törvénytervezeteket a baloldali közös kormányprogramjában javasolt megoldások figyelembe vételével. Az állandó összekötő bizottság a három párt parlamenti képviselőjével együtt megvizsgálja, hogyan lépjen fel együttesen a költségvetési viták során, a fontosabb társadalmi problémák kérdésében pedig később egyeztetik álláspontjukat. A bizottság megvitattott több olyan szociális és politikai kérdést, amelynek tekintetében azonnali konkrét akciót indíthatnak.

Környezetvédelmi értekezlet

Hettón és kedden megtartották Bonnban a nyugateurópai országok első környezetvédelmi értekezletét, a kibővített Közös Piac kilenc tagállama szakminisztereinek és államtitkárainak részvételével.

Az értekezlet leszögezte a környezetvédelmi politika alapelveit, s felkérte a kilenc ország illetékes szakintézményeit, hogy 1973 július 31-ig dolgozzanak ki egy akciótervet. A záróközlemény hangsúlyozza, hogy a környezetet érintő akciók során kerülni kell azoknak a természeti erőforrásoknak a kiaknázását, amelyek megbontják az ökológiai egyensúlyt, el kell hártani és le kell küzdeni a szennyeződés következményeit, s a műszaki fejlesztést összhangba kell hozni a környezetvédelmi intézkedésekkel.

Portugália vegyi fegyvereket használ Angolában

ADDISZ ABEBA (Agerpres).

A Reuters jelentése szerint az Afrikai Egységszervezet egyik nyilatkozata azzal vádolja a portugál gyarmati csapatokat, hogy vegyi fegyvereket használnak Angola keleti és északi részén a hazafiak ellen lévő vidékeken. A nyilatkozat rámutat, hogy a portugál csapatok 1970 óta művegyártó és lombtalanító szereket használnak az illető övezetekben és ezek a nö-

vényszet elpusztításán kívül emésztési zavarokat, az emésztőszervek vérzését és születési rendellenességeket okoznak az emberek és állatok sorában. Az Afrikai Egységszervezet azzal a felhívással fordul a világgözüvéleményhez és főleg a Portugáliát támogató nyugati hatalmakhoz, lépjenek közbe a portugál kormánytól az ilyen eljárások megszüntetéséért.

LEGFRISSEBB HÍREINK

eset, amikor a Biztonsági Tanácsba nő elnököl.

November 10. táján a Biztonsági Tanács összeül, hogy megvitassa a portugál uralkom alatt álló afrikai területek kérdését, e népek autonómiára és függetlenségre irányuló törekvéseit. Libéria, Madagaszkár, Sierra Leone és Tunézia külügyminiszterei — akiket az ENSZ-e területi helyzetének megvizsgálásával bízt meg — New Yorkba érkeznek, hogy részt vegyenek a Biztonsági Tanács munkájában.

A PAP hírgyűjteménye szerint Varsóban és Washingtonban egyidejűleg aláírták a Lengyel NK és az USA kormány közötti tudományos és műszaki együttműködési egyezményt. Az öt évre megkötött egyezmény előírja, hogy a felek támogatni fogják a két ország kormányzati és tudományos intézményeinek, felsőfokú tanintézményeinek és vállalatainak közvetlen kapcsolatát és együttműködését. Ugyanakkor előírnyozták a közös kutatások bővítését, a tudományos kutatások eredményeinek kicserélését, az elméleti és gyakorlati tudományok terén lebonyolítandó programok és intézkedések közös kidolgozását és megvalósítását stb.

A France Presse a kanadai parlamenti választásokkal kapcsolatosan hangsúlyozza a szavazás után az egyetlen bizonyos dolog, hogy kisebbségi kormány kerül az ország élére. Noha a liberálisok vereséget szenvedtek, az alkotmányjogi szakértők szerint a jelenlegi liberális kormánynak gyakorlatilag módja van szembeszállni az új alsházzal.

Szerdán újabb megbeszélést tartott Nyugat-Berlinben a szovjet, az amerikai, a francia és az angol nagykövet. Amint a TASZSZ hírgyűjteménye jelenti, a megbeszélés végén kiadott közlemény szerint a négy diplomata konstruktív munkalétkörben folytatja véleménycserét közös érdekű kérdésekről. A következő megbeszélés időpontja november 3.

Szerdán megnyílt a hamburgi szovjet főkonzulátus. Amint a TASZSZ hírgyűjteménye rámutat, a konzulátus megnyitása arról tanúskodik, hogy a két ország 1970 augusztusában kötött szerződése szellemében erősödnek és bővülnek a szovjet-nyugatnémet kapcsolatok. Ugyanazonnap Leningrádban megnyílt a nyugatnémet főkonzulátus.